

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Zuzana Čecháčková

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova KSP

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova

Diverzifikace zemědělských služeb

Vedoucí diplomové práce

Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová

Autor

Bc. Zuzana Čecháčková

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Zuzana ČECHÁČKOVÁ**
Osobní číslo: **E10574**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Diverzifikace zemědělských služeb**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Cílem práce bude zanalyzování konkrétních podmínek pro diverzifikaci v jižních Čechách a jejich zhodnocení na bázi projektů financovaných z Programu rozvoje venkova. V práci budou použity analytické metody historické, logické a komparační s využitím analýzy statistických údajů.

Metodika práce:

Diplomová práce je zaměřena na využití Programu rozvoje venkova, detailně Osy III, na rozvoj venkovského prostoru v Jihočeském kraji. Komparována bude situace ve zvoleném regionu s celorepublikovým vývojem v této oblasti. V rámci řešení práce autorka provede analýzu využití finanční podpory na bázi podaných projektů. Autorka provede mimo jiné dotazníkové šetření mezi podnikatelskými subjekty a dalšími příjemci podpory, jak dalece přínosné byly jejich aktivity vzhledem k cílům Programu rozvoje venkova.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Cíle a metodika, 3. Literární přehled, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Návrhová část, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50 - 70 stran, dle možností
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HRABÁNKOVÁ, M., SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I.: Vybrané diagnostické metody pro sledování regionálního rozvoje, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2006, České Budějovice, 95 s., ISBN 80-7040-835-9.

HRABÁNKOVÁ, M., SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I.: Monitoring of regional development dynamics with use of process analysis, Agricultural economics, 51, 2005(3), s.112-116, ISSN 0139-570X.

HRABÁNKOVÁ, M.: The economic conditions for the utilisation of the land fund in the Czech Republic after its accession to the European Union, Agricultural economics, 51, 2005(10), s. 452-454, ISSN 0139-570X.

PECHAROVÁ, E., HRABÁNKOVÁ, M.: A Concept for Reconstructing the Postmining Region under the Lisbon Strategy, Ekológia (Bratislava), ročník 25, číslo 3, s. 194-204, ISSN 1335-342X.

LAPKA, M., CUDLÍNOVÁ, E.: Landscape changes, agriculture multifunctionality and carbo-scenarios in case of Nové Hrady, The Czech Republic, EKOLOGIA, Bratislava, Vol 24, Supplement 1/2005, p 83-95.

STRÍBRNÁ, M.: Venkovská turistika a agroturistika. Vyd. 1. Praha. ProfiPress 2005 - 65 s. ISBN 80-86726-14-2

Internetové odkazy:

www.szif.cz

www.mze.cz

www.strukturalni-fondy.cz

Euromagazín (časopis)

Vedoucí diplomové práce: Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání diplomové práce: 10. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 29. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Holtník, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 00
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cullínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 17. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma „Diverzifikace zemědělských služeb“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských prací a systémem na odhalování plagiátů.

Ve Strakonici, dne

.....

Bc. Zuzana Čecháčková

Poděkování

Mé poděkování patří především mé rodině, která mě dlouhodobě podporuje ve studiu (a nejen v něm).

Dále děkuji představitelům MZe, SZIF a Jihočeského kraje za poskytnuté informace. Mé velké díky patří vedoucí práce Dr. Ing. Dagmar Škodové Parmové za odborné vedení a cenné rady, které mi poskytovala při vypracování této diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD.....	2
1. CÍLE PRÁCE A METODICKÝ POSTUP.....	3
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	6
2.1. Charakteristika evropského zemědělství.....	6
2.2. Společná zemědělská politika EU	7
2.2.1. Financování společné zemědělské politiky.....	12
2.3. Rozvoj venkova.....	13
2.4. Vznik Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.....	15
2.5. Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013.....	18
2.5.1. Obsah Programu rozvoje venkova	20
2.5.2. Členění Programu rozvoje venkova.....	21
2.5.3. Čerpání rozpočtu Programu rozvoje venkova	30
3. ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY A PROVEDENÍ ANALÝZY	32
3.1. STEP analýza ČR se zaměřením na vývoj venkovských oblastí	32
3.2. Region – Jižní Čechy	33
3.3. Venkov v Jihočeském kraji	36
3.4. Využití Programu rozvoje venkova, detailně Osy III, na rozvoj venkovského prostoru v Jihočeském kraji	38
3.4.1. Opatření rozvojové osy III Programu rozvoje venkova.....	41
4. NÁVRHOVÁ ČÁST	60
ZÁVĚR	66
SUMMARY.....	68
PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY.....	70
SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ	
SEZNAM PŘÍLOH A PŘÍLOHY	

ÚVOD

Nedílnou součástí zemědělství se staly dotace. Podpory zemědělcům pomáhají například modernizovat staré zemědělské budovy a nakupovat nové technologie. Pomocí dotací se snižují disparity rozvoje v NUTS II, snižuje se nezaměstnanost, roste vzdělanost obyvatel a v neposlední řadě podpory pomáhají k udržitelnosti trvalého rozvoje s ohledem na životní prostředí. Nyní jde do Společné zemědělské politiky 42 % celkového objemu rozpočtu.

Dotace z EU jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF).

Diplomová práce se zabývá II. pilířem Společné zemědělské politiky – rozvojem venkova, kde se věnuje využívání dotačních titulů v rámci Osy III Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 se zaměřením na Jihočeský kraj.

Prostřednictvím Programu rozvoje venkova (PRV) může Česká republika čerpat prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Ve své III. ose se Program rozvoje venkova zaměřuje zejména na zvýšení kvality života na venkově, čehož má být dosaženo prostřednictvím podpor diverzifikace činností na venkově směrem k nezemědělským činnostem. Největší pozornost je soustředěna na tvorbu pracovních míst, zlepšení občanského vybavení a služeb včetně nezbytné infrastruktury a ochranu životního prostředí s důrazem na zhodnocení potenciálu venkovské krajiny a zachování kulturního dědictví venkova.

1. CÍLE PRÁCE A METODICKÝ POSTUP

Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zanalyzování konkrétních podmínek pro diverzifikaci v jižních Čechách a jejich zhodnocení na bázi projektů financovaných z Programu rozvoje venkova.

Diplomová práce je zaměřena na využití Programu rozvoje venkova, detailně Osy III, na rozvoj venkovského prostoru v Jihočeském kraji. Komparována bude situace ve zvoleném regionu s celorepublikovým vývojem v této oblasti.

Dalším cílem diplomové práce bude provedení analýzy využití finanční podpory na bázi podaných projektů. V rámci této analýzy bude mimo jiné provedeno šetření řízenými rozhovory s představiteli institucí zabývajících se rozvojem venkova a zemědělstvím (MZe, SZIF, Jihočeský kraj). Výstupem bude zjištění o tom, jak dalece přínosné byly jejich aktivity vzhledem k cílům Programu rozvoje venkova.

Metodický postup

Pro práci bylo vybráno téma: „Diverzifikace zemědělských služeb“ a skládá se z části teoretické a z části praktické.

Prvním krokem bude rozvržení práce do jednotlivých kapitol a promyšlení osnovy. Potřebné údaje k vypracování teoretické části budou získány z tištěných publikací, z webových stránek a statistických přehledů odpovědných ministerstev. Bude použita především odborná literatura, Program rozvoje venkova ČR v období 2007 – 2013, dispoziční dokumentace a brožury pro žadatele o podporu. Studium odborné literatury bude zaměřeno na Společnou zemědělskou politiku a Program rozvoje venkova. Publikace, použité na diplomovou práci, budou uvedeny v seznamu literatury.

STEP analýza ČR se zaměřením na vývoj venkovských oblastí bude prováděna z aktuálních statistických údajů, odborných a vědeckých publikací pojednávajících o problematice rozvoje venkova.

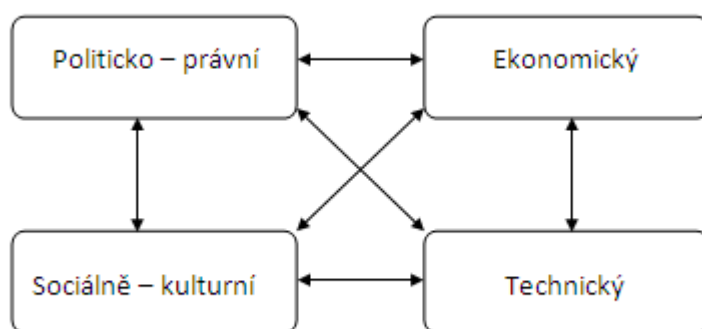
STEP analýza je jedním ze základních a efektivních nástrojů pro analýzu vnějšího prostředí firmy. Pro účely strategické analýzy potřebujeme vytipovat a ohodnotit faktory, které působí nebo mohou působit na firmu.

Tichá, I., Hron, J., (2002) uvádějí, že smyslem STEP analýzy je formulovat odpovědi na následující tři otázky:

1. Které z vnějších faktorů mají vliv na podnik?
2. Jaké jsou možné účinky těchto faktorů?
3. Které z nich jsou v blízké budoucnosti nejdůležitější?

Analýza vychází z poznání minulého vývoje a snaží se o předvídání a analyzování budoucích vlivů prostředí ve čtyřech hlavních oblastech, do kterých zařazujeme vytipované faktory (z počátečních písmen jednotlivých segmentů – akronym STEP):

Obrázek 1: Segmenty vnějšího prostředí

Zdroj: TICHÁ, I., HRON, J., (2002)

- Sociální faktory, kam se zahrnují faktory, které souvisejí se způsobem života lidí včetně životních hodnot.

- Technologické faktory, zde jsou faktory, které souvisejí s vývojem výrobních prostředků, materiálů, procesů a know-how.
- Ekonomické faktory, které obsahují faktory, které souvisejí s toky peněz, zboží, služeb, informací a energií.
- Politicko-právní faktory zahrnující faktory, které souvisejí s distribucí moci mezi lidmi, legislativním prostředím.

Mezi výhody STEP analýzy patří, že zaměřuje pozornost na širší prostředí a jeho změny, které nemusejí být při sledování odvětví patrné, dále bere v úvahu i některé faktory, které nejsou prvoplánově „podnikatelské“ (např. životní styl, životní prostředí) a pomáhá porozumět faktorům, které ovlivňují vývoj konkrétního odvětví.

STEP analýza ale někdy nepřinese nic nového a může tak pouze vázat čas, který mohl být věnován analýze strategicky významnějších faktorů.

Vlastní práce bude věnována analýze statistických dat, dále přínosům projektů přihlášených do výzev Osy III PRV pro sledovaný region – jižní Čechy, což bude komparováno s výstupy řízeného rozhovoru s představiteli MZe, SZIF a Jihočeského kraje viz příloha č. 5. V práci budou použity analytické metody historické, logické a komparační s využitím analýzy statistických údajů.

Výstupem diplomové práce budou návrhy na formulaci nových, resp. ponechání stávajících opatření PRV pro nové programovací období ČR (2014-2020).

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1. Charakteristika evropského zemědělství

Zemědělská půda a lesy pokrývají převážnou většinu našeho území a zásadním způsobem ovlivňují prosperitu venkovských hospodářství a utváření venkovské krajiny.(24)

Zemědělství stále představuje cenný příspěvek k udržitelnému hospodářskému růstu. Zemědělci plní mnoho různých úloh, od produkce potravin a ostatních zemědělských produktů až po kultivaci krajiny, ochranu přírody a využití v rámci cestovního ruchu.(24)

Zemědělství tak můžeme označit za obor mnoha významů:

- Evropa je předním vývozcem i největším světovým dovozcem potravin. Dovážené produkty pocházejí především z rozvojových zemí;
- evropský zemědělský sektor využívá bezpečné a čisté metody produkce šetrné k životnímu prostředí, jenž jsou zárukou kvalitních produktů splňujících požadavky spotřebitelů;
- zemědělský sektor EU slouží venkovským společenstvím. Jeho úkolem není jen produkovat potraviny, ale i zajišťovat zachování krajiny jako místa, kde se žije a pracuje a které lidé navštěvují.(24)

Evropská zemědělská politika je na úrovni EU utvářena vládami členských států a jednotlivé členské státy poté tuto politiku uplatňují v praxi. Je zaměřena na podporu příjmů zemědělců a podporu výroby kvalitních produktů, které vyžaduje trh. Dále se snaží přimět zemědělce k tomu, aby vyhledávali nové možnosti rozvoje, například v oblasti obnovitelných zdrojů energie šetrných k životnímu prostředí.(24)

2.2. Společná zemědělská politika EU

Hlavní zásady rozvoje a podpory zemědělství v evropských zemích jsou formulovány ve Společné zemědělské politice (SZP). Původním cílem podpory zemědělství bylo vytvořit prostřednictvím systému dotací pro zemědělce takové podmínky, které by jim na venkově umožnily kvalitní život srovnatelný s životem lidí ve velkých městech a zabránily by dalšímu vyliďňování venkova. (11)

Společná zemědělská politika, anglická zkratka CAP (Common Agricultural Policy) je jednou ze tří společných politik hospodářské oblasti Evropské unie. Tyto tři společné politiky jsou: dopravní, obchodní a zemědělská.

Zárodek cílů Společné zemědělské politiky byl formulován již v Římské smlouvě v roce 1958.

Společná zemědělská politika EU vychází ze situace v zemědělství a na trhu potravin v západní Evropě po 2. světové válce. Cílem byla podpora zemědělské produkce a zajištění potravinové soběstačnosti. SZP poskytovala zemědělcům subvence, rozvíjela systémy garantování vysokých cen a udělovala pobídky pro vyšší produkci. Poskytovala také finanční pomoc na restrukturalizaci zemědělství, například na investice do zemědělských podniků, které měly zajistit jejich další rozvoj co do velikosti, lepšího řízení a nových technologií, aby se tyto podniky mohly přizpůsobit hospodářským a sociálním podmínkám dané doby. Byla zavedena opatření ve formě pomoci při předčasném odchodu do důchodu, při odborném vzdělávání a pomoci znevýhodněným oblastem.(17)

Tyto nástroje byly velmi úspěšné, nicméně v 80. letech 20. století se začala prakticky nepřetržitě potýkat s nadprodukcí hlavních zemědělských produktů. Některé z nich sice byly vyváženy (s pomocí subvencí), ostatní však musely být uskladněny nebo zlikvidovány v rámci EU. Byly zavedeny limity na vybrané komodity (mléko, obiloviny ad.), které pomohly snížit nadprodukcii. Tato opatření byla velmi nákladná, narušila

některé světové trhy, ne vždy sloužila nejlepším zájmům zemědělců, a proto se pro spotřebitele a daňové poplatníky rychle stala nepopulární. Zároveň se společnost začala více zajímat i o udržitelnost zemědělství z hlediska životního prostředí, avšak nebyl kladem dostatečný důraz na rozvoj venkova.(24)

Zemědělcům sice byla vyplácena přímá podpora, museli se však začít více ohlížet na potřeby trhu a měnící se požadavky společnosti. Jejím hlavním bodem bylo snížení garantovaných cen, aby se přiblížily cenám na světovém trhu, a byla omezena rozloha obdělávané půdy. Pokles příjmů zemědělců byl kompenzován přímými platbami.

Reformy z roku 1992 se ukázaly být v mnoha ohledech úspěšné – podíl výdajů na zemědělství v rámci rozpočtu EU klesal a došlo k podstatnému snížení nadbytečných zásob. Avšak bez pokračujících reforem by se pozitivní účinky reformy z roku 1992 snižovaly. Evropská komise proto v létě roku 1997 předložila tzv. Agendu 2000, která obsahovala návrh rozsáhlé reformy společné zemědělské politiky. Jádrem byla snaha pokračovat v nahrazování subvencování cen přímými platbami a zaměřit se na zpracování kompaktní politiky rozvoje venkova, tj. rozšířit krajinnotvornou a rozvojovou roli zemědělství. Agenda 2000 znamenala změnu financování SZP – byl posílen druhý pilíř SZP EU a zvýšen objem prostředků na rozvoj venkova (finanční prostředky alokované do rozvoje venkova byly ve skutečnosti velmi omezené); celkový objem finančních prostředků na SZP byl limitován.(17)

Tento posun mezi prioritami provedený v roce 1999 v rámci reformy obsažené v Agendě 2000, podporující konkurenceschopnost evropského zemědělství zahrnoval i významný nový prvek – politiku rozvoje venkova, která podporovala řadu venkovských iniciativ a pomáhala zemědělcům restrukturalizovat jejich zemědělské podniky, rozšířit spektrum činností a zlepšit odbyt produktu. Byl zaveden rozpočtový strop, který měl daňovým poplatníkům zaručit, že se náklady na SZP nevymknou kontrole.(24)

V roce 2003 pak byla dohodnuta další významná reforma.

Zemědělci již nedostávají peníze jen na to, aby produkovali potraviny. Dnešní SZP se řídí poptávkou. Klíčovým prvkem uvádění současných reforem do praxe je zrušení vazby mezi dotacemi a objemem zemědělské produkce tzv. decoupling, které by mělo bránit nadvýrobě a donutit farmáře orientovat výrobu více podle potřeb trhu. Za hlavní body lze považovat především:

- Jednotnou platbu na farmu nezávislou na produkci, přičemž omezené propojení produkce a podpory je možné kvůli zachování produkce (tzv. SPS – Single Payment Scheme – jednotná platba na farmu).
- Podmíněnost platby na farmu respektováním norem životního prostředí, bezpečnost potravin, zdraví zvířat a rostlin, dodržování zásad správné zemědělské praxe apod.
- Redukce přímých plateb (tzv. modulace) určených velkým zemědělským podnikům a přesun ušetřených prostředků na rozvoj venkova. Toto opatření se však netýká „nových“ členských zemí EU až do doby vyrovnání přímých plateb s EU-15.(17)

Na rozdíl od uplynulých let, kdy platilo, že čím více zemědělec vyprodukoval, tím větší získal subvence, se nyní drtivá část finanční pomoci zemědělcům vyplácí bez ohledu na to, kolik vyprodukují.

Z hlediska zemědělské výroby je důležitý požadavek na to, aby zemědělská výroba ve všech státech EU splňovala stejné kvalitativní či environmentální standardy (tzv. cross-compliance) zakotvené v základních legislativních předpisech.

Současná SZP je založena na fungování 3 základních principů:

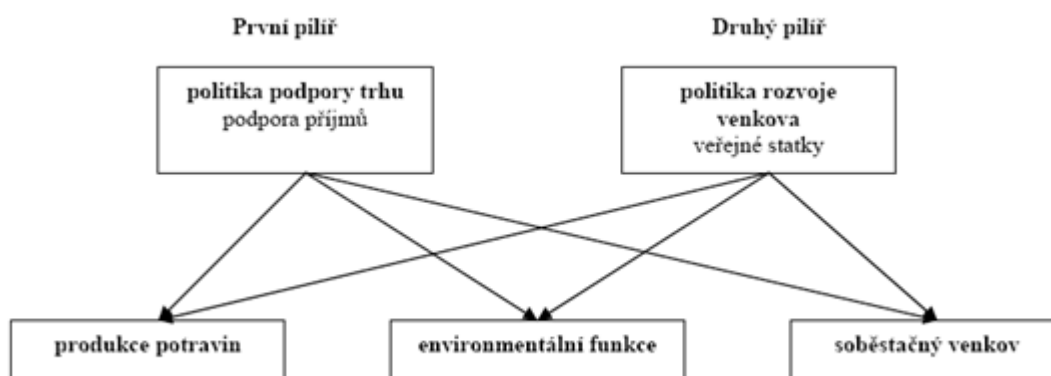
- fungování jednotného zemědělského trhu v rámci EU,
- zvýhodnění produkce ze zemí EU,
- finanční solidarity.(17)

Významným faktem ve fungování SZP jsou tzv. společné organizace trhu. Jsou to v podstatě soubory regulačních opatření, které se vztahují na odlišné sektory zemědělské výroby. Jejich účelem je podporovat trhy dané zemědělské komodity prostřednictvím různých mechanismů, které se mohou lišit výrobek od výrobku. Ke komplexním nástrojům regulace zemědělského trhu patří zejména přímé platby, intervenční opatření (nákup, prodej, podpora soukromého skladování), kvótní systémy, vývozní a dovozní licence, vývozní subvence a strukturální prostředky.(17)

EU se v oblasti zemědělství vždy snažila pomoci:

- zajistit zemědělcům přiměřenou životní úroveň a dobré životní podmínky venkovské společnosti,
- zajistit všem občanům stálou dodávku kvalitních, bezpečných a cenově dostupných potravin,
- zajistit možnost dalšího provozování zemědělství ve všech regionech EU.(17)

Obrázek 2: Rovnováha mezi pilíři SZP EU

Zdroj: PĚLUCHA, M., (2006)

Jak uvádí Pělucha, M., (2006), reformy SZP v posledním období výrazně podtrhly její úlohu pro rozvoj venkova jako celku. Tento nový směr SZP orientovaný na všestranný rozvoj venkova je označován jako její druhý pilíř. Cílem je vytvořit udržitelný rámec pro budoucí rozvoj venkova prostřednictvím zvyšování jeho konkurenceschopnosti, vytvářením podmínek pro udržení a vznik nových pracovních příležitostí na venkově, diverzifikace činnosti zemědělců a dalších podnikatelů na venkově pro ekonomický

rozvoj venkova a vytváření nových zdrojů příjmů jeho obyvatel pro stabilizaci venkovského osídlení. Tento pilíř výrazně akcentuje multifunkční úlohu zemědělství a jeho orientaci na údržbu a aktivní tvorbu venkovské krajiny a podporu kulturního dědictví jednotlivých členských států. Důležitou nosnou myšlenkou SZP je to, že její současná podoba již nechápe zemědělce jako pouhého výrobce potravin a surovin pro další odvětví ekonomiky, ale především jako venkovského podnikatele zajišťujícího mnoho dalších funkcí: ochranu a údržbu krajiny a životního prostředí, rozvoj podnikatelských aktivit souvisejících s podporou cestovního ruchu a využíváním jedinečného historického a kulturního potenciálu venkova.

Tyto základní změny v chápání zemědělství, které zahrnuje i lesnictví a vodní hospodářství, v celkovém kontextu rozvoje venkovského prostředí vedly Evropskou unii k přijetí zásadní reformy společné zemědělské politiky, které se promítly i do struktury financování podpory zemědělství a rozvoje venkova v období 2007–2013.

(11)

2.2.1. Financování společné zemědělské politiky

Do roku 2007 se rozpočtová politika EU v oblasti zemědělství v základních bodech řídila podle finanční perspektivy zvané Agenda 2000, která byla v platnosti v letech 2000–2006.

V roce 2002 byla modifikována s platností od roku 2004.

V současnosti tedy slouží k financování SZP dva oddělené fondy:

- EAGF pro tzv. I. pilíř SZP (platby spojené s podporou zemědělské produkce)
- EAFRD pro tzv. II. pilíř SZP (podpora neprodukční dimenze evropského zemědělství a ekologických aktivit, sociální rozměr a rozvoj venkova včetně oblastí nesouvisejících bezprostředně se zemědělstvím).(24)

V pozadí zřízení nového fondu (EAFRD) je přitom i snaha motivovat zemědělce v nových členských zemích k ukončení či diverzifikaci produkce a k využívání půdy či krajiny jiným způsobem.

SZP vždy měla a stále má důvod existovat. Nepřetržitě se vyvíjí, aby mohla reagovat na měnící se potřeby zemědělství i společnosti jako celku.

2.3. Rozvoj venkova

Vzhledem k tomu, že téměř 60 % obyvatel 27 členských států EU žije ve venkovských oblastech, které pokrývají 90 % území Unie, je rozvoj venkova nesmírně důležitou oblastí politiky. Zemědělství a lesnictví jsou obory s největším využitím půdy a jako takové mají pro venkovská společenství zásadní význam. Jsou základem jejich silné sociální struktury, ekonomické životaschopnosti i dobré správy přírodních zdrojů a krajiny.(24)

Venkov je specifickou součástí každé země a každá země hledá svou vlastní tvář venkova. Venkovský prostor České republiky lze charakterizovat velkou hustotou malých sídel, vysokou různorodostí typů sídel a typů obydlí, krajinnými předěly mezi sídly, značnou pestrostí krajinných typů, hustou sítí cest, schopností i malých sídel uchovat si svébytný a sociální charakter a mnohým dalším.(26)

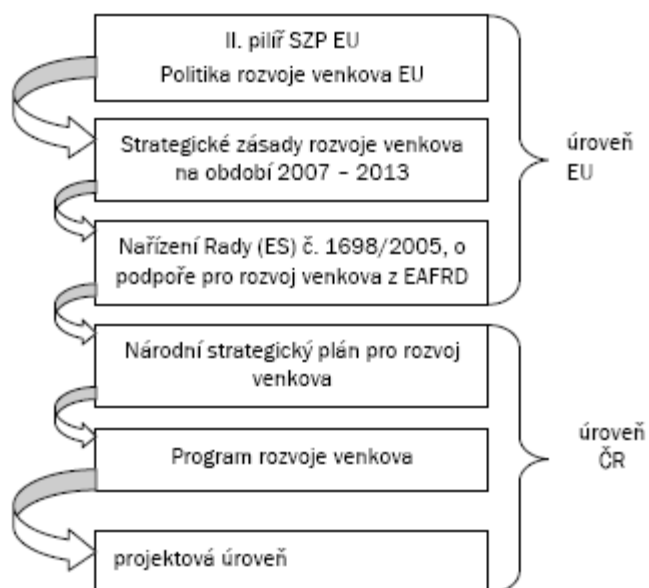
Současný stav venkovského osídlení a venkovského prostoru je výsledkem dlouhodobého působení řady procesů a vlivů. Historické ostré ohraničení města a venkova bylo postupně rozvolněno a nahrazeno různým poměrem „typických“ rysů venkova a města. Po koncentraci obyvatelstva do měst v období 19. a 20. století dochází v posledních letech již jen k dílčím přesunům obyvatelstva a to zejména mezi většími městy a jejich zázemím ve prospěch venkovských obcí v okolí měst. Je to způsobeno tzv. suburbanizačními trendy, kdy obyvatelé zázemí měst využívají levnějšího a příjemnějšího bydlení na venkově, ale za prací a službami dojíždí do města, kde stráví většinu dne a kde často setrvávají i ve volném čase. Intenzita suburbanizačních jevů závisí na dopravní dostupnosti obce a projevuje se často značně selektivně. Často zmiňovaný problém vylidňování venkova tak není obecným problémem venkova, ale vážným ohrožením vybraných území, obvykle vzdálenějších od větších měst, na okrajích okresů či krajů.(26)

Z hlediska rozvoje venkova je zásadní změna prostorových vazeb v hospodářství. Dnes již jen malá část obyvatel venkova pracuje v zemědělství, a tak většina obyvatel

venkova musí za prací dojíždět do měst, kde je soustředěna většina ekonomických aktivit. Navzdory silné koncentraci progresivních odvětví a správních funkcí do měst v posledních letech, můžeme v některých oblastech vidět jistý obrat. Umístění mnohých výrobních podniků mimo města může být levnější, s využitím moderních informačních technologií se snižuje vázanost podnikání na jedno místo. Vznikají tak nové rozvojové příležitosti pro venkovské obce.(26)

Evropské strategické směrnice pro rozvoj venkova byly vytyčeny v únoru 2006. Byla posílena politika rozvoje venkova tak, aby mohly venkovské oblasti lépe reagovat na hospodářské, sociální a ekologické problémy 21. století. Nový právní rámec a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova zdůrazňují nutnost stimulování růstu a vytváření nových pracovních míst v těchto oblastech s cílem zlepšení udržitelného rozvoje v souladu s lisabonskou strategií a závěry zasedání Evropské rady v Göteborgu.(24)

Obrázek 3: Hierarchie programování politiky rozvoje venkova v období 2007–2013

Zdroj: PĚLUCHA, M., (2006)

Jak uvádí Pělucha, M., (2006), mezi základní strategické dokumenty týkající se programování patří Politika rozvoje venkova EU – EAFRD, která rozvádí tematické osy. Strategické zásady rozvoje venkova na období 2007–2013 jsou odvozeny

ze stanovené politiky. Nařízení rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova č. 1698/2005 stanovuje konkrétní podmínky EU pro implementaci veřejných intervencí v oblasti rozvoje venkova. Národní plán rozvoje venkova a Program rozvoje venkova jsou programovými dokumenty na úrovni jednotlivých členských států a realizují se prostřednictvím souboru opatření.

2.4. Vznik Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

Problematika rozvoje venkova (nebo lépe neprodukční dimenze evropského zemědělství v širším slova smyslu s cílem motivovat zemědělce k ukončení či k diverzifikaci produkce) je v EU v období let 2007–2013 charakterizována především nařízením č. 1698/2005, na jehož základě vznikl nový finanční nástroj: Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD).(24)

Boháčková, I., Hrabánková, M., (2009) uvádí, že Rada EU na základě návrhů a doporučení Komise zohledňuje ve výše uvedeném Nařízení východiska daná zkušenostmi s aplikací opatření podle Nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 a dále zohledňuje efektivnost těchto opatření. Ze všech relevantních důvodů, proč měnit legislativní rámec rozvoje zemědělství a venkova je možné uvést následující:

- Politika rozvoje venkova by měla doprovázet a doplňovat politiku podpory trhu a politiku podpory příjmů v rámci Společné zemědělské politiky. Zároveň by měla tato politika reagovat na reformu SZP z června 2003 při přihlédnutí ke strukturálním diferencím venkova.
- Naplňování Cílů je ze strany Společenství chápáno jako zájem celého Společenství a z hlediska financování nad síly jednotlivých členských států.
- Je proto opodstatněné, aby samo Společenství stanovilo strategický obsah politiky rozvoje venkova v souladu s prioritami Společenství. Členské státy tomuto obsahu musí přizpůsobit své národní strategické plány rozvoje venkova.

Strategie politiky rozvoje venkova jsou vyjádřeny v tzv. prioritních cílech, jejichž počet by měl být, vzhledem k transparentnosti, omezený.

- Je nezbytné posílení zásad programování, komplexnosti, partnerství, monitoringu a kontroly.
- Prioritou v rámci rozvoje venkova je rozvoj lidského potenciálu. Z tohoto důvodu musí být přikládán velký význam opatřením vztahujícím se ke vzdělávání, informovanosti, zlepšování věkové a kvalifikační struktury.
- Pokud jde o fyzický potenciál, je žádoucí zavést soubor opatření týkajících se modernizace zemědělských hospodářství, zvyšování hospodářské hodnoty lesů, přidání hodnoty zemědělským a lesnickým produktům, podpory vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělství a lesnictví, obnovy zemědělského produkčního potenciálu poškozeného přírodními katastrofami a zavedení vhodných preventivních opatření.
- Nově vzniklý fond EAFRD by měl finančními prostředky úměrně podporovat programy rozvoje venkova. Rovněž finanční příspěvky z fondu by měly být stanoveny v závislosti na veřejných výdajích v členských státech a v závislosti na významu priority.

Z hlediska obsahového zaměření a transparentnosti je Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 významným posunem kupředu. Jako první dokument vztahující se k regionální politice venkova (včetně zemědělství) zcela jasně vymezuje a definuje:

- pravidla pro poskytování podpor z EAFRD,
- cíle, které má politika rozvoje venkova napomáhat řešit,
- vymezuje jasnou strategii rozvoje Společenství,
- stanovuje priority,
- stanovuje pravidla pro naplňování zásad (principů) partnerství, programování, hodnocení, finančního řízení, monitorování a kontroly. (2)

Nově vzniklý fond připívá k podpoře udržitelného rozvoje venkova způsobem doplňujícím politiku podpory trhu a příjmů v rámci SZP, politiky soudržnosti a Společné rybářské politiky. Strategické směry Společenství pro politiku rozvoje

venkova jsou stanoveny na programové období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2013. Členské státy jsou povinny předložit v souladu s těmito strategickými směry své národní plány obsahující:

- hodnocení hospodářské a sociální situace, stavu životního prostředí a rozvojového potenciálu,
- zvolenou rozvojovou strategii,
- tematické a územní priority pro rozvoj venkova,
- seznam programů pro rozvoj venkova,
- prostředky k zajištění koordinace s ostatními nástroji – strukturálními fondy,
- rozpočet pro dosažení konvergenčního cíle,
- popis opatření. (2)

Svou činnost fond zahájil 1. 1. 2007.

Fond EAFRD disponuje v letech 2007–2013 více než 70 mld. EUR s tím, že České republice mají z této sumy připadnout téměř 3 mld. EUR. V korunovém vyjádření to znamená zhruba 70 mld. Kč. Přestože lze očekávat, že s posilováním české měny se bude tato suma snižovat, co do objemu má EAFRD v letech 2007–2013 představovat zhruba pětinu všech zemědělských výdajů EU.(25)

Jak uvádí Fajmon, H., (2010), EAFRD je primárně zaměřen na obce do 500, resp. 2000 obyvatel, což z jeho rámce vyčleňuje potenciální zájemce o finanční prostředky z (větších) měst včetně Prahy. Z hlediska formy v podstatě kopíruje známé postupy z jiných unijních (strukturálních) fondů, pokud jde o obsah, přebírá zase charakteristiky dříve samostatných nástrojů – v případě ČR OP Zemědělství, Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) či různých programů z gesce Ministerstva pro místní rozvoj (MMR ČR) – a sdružuje je v jeden celek.

2.5. Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013

Vazby mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova a cíli rozvoje venkova ČR řeší Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 (NSPRV). Tento dokument také věnuje pozornost spolupráci a koordinaci s ostatními nástroji politiky ČR a EU (strukturální politika, politika soudržnosti, ochrana životního prostředí a přírodních zdrojů a rybářská politika) s cílem zabránit překryvům ve využívání těchto nástrojů a jejich efektivním využíváním vytvářet synergické efekty. Realizační dokumentem zmíněného strategického plánu je potom Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013.(17)

Program rozvoje venkova ČR (PRV) je základním dokumentem pro čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu (EAFRD) připravený Ministerstvem zemědělství ČR (MZe) ve spolupráci s partnerskými subjekty pro poskytování dotací pro zemědělství a rozvoj venkova.

PRV na období 2007 až 2013 byl schválen 23. května 2007 Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise.

Dotace z PRV jsou spolufinancovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a ze státního rozpočtu.

Program rozvoje venkova specifikuje v souladu s článkem 15 nařízení č. 1698/2005 Národní strategický plán rozvoje venkova (NSPRV).

Řídícím orgánem fondu EAFRD je na základě Programu rozvoje venkova Ministerstvo zemědělství ČR. Zprostředkujícím subjektem PRV je Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). Na realizaci projektů dohlíží Monitorovací výbor EAFRD ustavený MZe (tj. řídicím orgánem) a řízený jeho zástupcem. Mezi členy Monitorovacího výboru patří reprezentanti ministerstev, SZIF, sociální partneři, zástupci nevládních organizací a s poradním hlasem rovněž zástupci Evropské komise.(25)

Program rozvoje venkova sám o sobě možnost žádat o finanční prostředky z fondu EAFRD neumožňuje. Jedná se pouze o rámcový dokument specifikovaný v jednotlivých výzvách, tedy kolech příjmu žádostí. S výjimkou roku 2007, kdy proběhla dvě taková kola, se až do konce roku 2013 počítá zhruba se třemi „výzvami“ ročně s tím, že každý kalendářní rok bude „pokryt“ postupně celý Program rozvoje venkova.(25)

Podpory jsou svým charakterem buď **investiční** (zejména osa I, III a IV) nebo **plošné** (osa II s výjimkou řešení lesních kalamit a podpory funkcí lesa). Plošné podpory jsou podávány formou tzv. jednotné žádosti každoročně do 15. května. V rámci investičních podpor jsou vyhlášovány výzvy na příjem projektů.(18)

Cílem PRV je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, modernizace zemědělských podniků, investice do lesů, zlepšování stavu životního prostředí a krajiny, podpora biodiverzity nebo ochrana přírodních zdrojů. Program je zaměřen také na zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova (podpora cestovního ruchu, obnovy a rozvoje vesnic, podpora zakládání podniků a jejich rozvoje, vytváření nových pracovních míst apod.). Podpory v rámci rozvoje venkova z EAFRD prostřednictvím PRV ČR na období 2007–2013 jsou harmonizovány s podporami z dalších fondů EU (např. Kohezní fond (CF), Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) v gesci dalších vládních rezortů zejména pak Ministerstva životního prostředí a Ministerstva pro místní rozvoj, což vytváří komplexní systém podpory rozvoje venkova v ČR.(28)

2.5.1. Obsah Programu rozvoje venkova

Program rozvoje venkova obsahuje:

- a) analýzu situace z hlediska silných a slabých stránek, zvolenou strategii jeho plnění a následné zhodnocení,
- b) zdůvodnění zvolených priorit s ohledem na strategické hlavní směry Společenství a národní strategický plán i očekávaný dopad následného hodnocení,
- c) informace o osách a opatřeních navrhovaných pro každou osu a jejich popis včetně konkrétních ověřitelných cílů a ukazatelů, které umožňují měřit pokrok, účinnost a účelnost programu,
- d) finanční plán obsahující dvě tabulky uvádějící celkový příspěvek z fondu plánovaný na každý rok a tabulku stanovující pro celé programové období celkový plánovaný příspěvek Společenství a odpovídající národní veřejné finanční prostředky na každou osu a částku vyhrazenou na technickou pomoc,
- e) pro informaci orientační rozpis počátečních částek na příslušná opatření a v členění podle veřejných a soukromých výdajů,
- f) prvky potřebné pro hodnocení podle pravidel hospodářské soutěže a případně seznam programů podpory schválených k využívání při provádění programů,
- g) informace o komplementaritě s opatřeními financovanými dalšími nástroji SZP prostřednictvím politiky soudržnosti a Evropským rybářským fondem,
- h) ujednání o uskutečňování programu včetně
- i) jmenování veškerých orgánů a informací o souhrnném popisu řídicí a kontrolní struktury (popis systémů monitorování a hodnocení včetně složení monitorovacího výboru; údaje o uskutečňování podopatření LEADER; ustanovení k zajištění zveřejnění programu). (11)

2.5.2. Členění Programu rozvoje venkova

Program rozvoje venkova je rozsáhlým dokumentem, ovšem pokud jde o samotné žádosti o dotace, je nejdůležitější zaměřit se na rozčlenění jednotlivých os a jejich obsah, s vědomím některých základních (a často již dostatečně známých) faktů o českém venkově. Ta potvrzují, že v tzv. významně venkovských a převážně venkovských regionech, jež zahrnují 99,4 % území ČR, žije 88,6 % obyvatel, byť zemědělskou produkcí se zabývá jen zhruba 3,8 % z celku. Mezi další charakteristiky českého venkova patří skutečnost, že 54 % rozlohy ČR je klasifikováno jako zemědělská půda, z níž více než třetinu tvoří lesní porosty (a tento trend od roku 1995 posiluje). Rovněž platí, že přibližně polovina půdního fondu leží v méně příznivých oblastech (LFA) a vzrůstá rozloha pozemků evidovaných jako trvalé travní porosty. Konečně posledním (avšak nikoli nevýznamným) faktem je otázka vlastnictví: to je v důsledku historického vývoje velmi roztržštěné, což má za následek skutečnost, že až 90 % zemědělské půdy je producentům pouze pronajímáno.(25)

Jak uvádí Fajmon, H., (2010), Program rozvoje venkova se člení do čtyř základních os (plus osa zaměřená na technickou pomoc). Realizace os má na jedné straně napomoci zemědělským producentům při řešení jejich specifických problémů, ovšem s tím, že paralelně má docházet k ústupu od zemědělské výroby jako takové směrem k „širším“ aktivitám rozvoje venkova, přičemž elementárním cílem je zajistit, aby se obyvatelstvo v důsledku celkového podfinancování venkova nestěhovalo do měst. Základní pomůckou je v tomto směru následující tvrzení: čím nižší číslo osy, tím více je osa zemědělská, a naopak čím vyšší číslo osy, tím více je osa zaměřena na podporu jiné než čistě zemědělské produkce.

Každá z os tedy naplňuje některý z cílů PRV a člení se na opatření, která jsou zaměřena již na konkrétní oblast podpory.

Osa I navazuje na dřívější OP Zemědělství, Osa II na HRDP (Horizontální plán rozvoje venkova) a Osa III na programy, jež byly dříve v gesci MMR. Osa IV je pak plynulým

pokračováním dosavadního programu LEADER, což způsobuje, že se od os předcházejících obsahově dosti zásadně liší.

Osa I PRV – ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Podpory v rámci Osy I nepovedou ke zvýšení zemědělské prvovýroby.(26)

Prioritní oblastí je modernizace zemědělských podniků, pozemkové úpravy a přidávání hodnoty zemědělským produktům, proto je na tyto účely soustředěno největší množství finančních prostředků.

Příspěvek EAFRD: 630 mil. EUR – cca 22 % rozpočtu na PRV.

Tabulka 1: Priority, cíle a opatření Osy I

Priorita	I.1. Modernizace, inovace a kvalita	
Cíl	Vytvořit silné zemědělsko-potravinářské odvětví, modernizovat zemědělské podniky, zavádět inovace a zvýšit kvalitu produktů.	% z osy 85,21
Opatření	I.1.1 Modernizace zemědělských podniků	35,40
	I.1.2 Investice do lesů	10,13
	I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	14,57
	I.1.4 Pozemkové úpravy	23,12
	I.2.1. Seskupení producentů	1,99
Priorita	I.2 Přenos znalostí	
Cíl	Vytvořit dynamické zemědělsko-potravinářské prostředí, rozšířit vzdělávání a poradenství a snížit věkový průměr pracovníků v zemědělství	% z osy 14,79
Opatření	I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost	1,49
	I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců	6,86
	I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti	4,08
	I.3.4 Využívání poradenských služeb	2,35

Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 (29)

Mezi nejzajímavější položky Osy I patří opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací, resp. na modernizaci zemědělských podniků. Finanční prostředky v rámci Osy I jsou vyhrazeny také na založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití, investice do lesů, přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům a pozemkové úpravy (žadatelé o dotace ovšem v tomto případě mohou být pouze pozemkové úřady). V neposlední řadě je třeba zmínit i prostředky na další odborné vzdělávání a informační činnost, které jsou součástí i dalších os, a prostředky na zahájení činnosti mladých zemědělců anebo předčasné ukončení zemědělské činnosti (využití dotačních titulů na podporu činnosti mladých začínajících zemědělců a na podporu předčasného ukončení zemědělské činnosti lze kombinovat).(26)

Osa II PRV – ZLEPŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A KRAJINY

S cílem posílit biologickou rozmanitost, zachovat systémy zemědělství a lesnictví s vysokou přírodní hodnotou, včetně zaměření na ochranu vody a zmírňování negativních vlivů změn klimatu.

Příspěvek EAFRD: 1 554 mil. EUR – cca 55 % rozpočtu na PRV.

Tabulka 2: Priority, cíle a opatření Osy II

Priorita	Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajín	
Cíl	Podpora zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí vedoucích k biologické rozmanitosti a podpora vhodných zemědělských systémů pro zachování venkovské krajiny. Podpora ochrany životního prostředí na zemědělské půdě a v lesních oblastech s vysokou přírodní hodnotou.	% z osy 80,10
Opatření	II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech	35,69
	II.1.2.1 Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES - Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě	0,33
	II.1.3.1 Agroenvironmentální opatření - Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)	13,69
	II.1.3.2 Agroenvironmentální opatření - Ošetřování travních porostů	28,95
	II.2.2. Platby v rámci Natury 2000 v lesích	0,63
	II.2.3. Lesnicko-environmentální platby	0,81
Priorita	Ochrana vody a půdy	
Cíl	Ochrana jakosti povrchových a podzemních vodních zdrojů prostřednictvím opatření zaměřených na protierozní ochranu a vhodné používání zemědělského půdního fondu.	% z osy 14,76
Opatření	II.1.3.3. Agroenvironmentální opatření - Péče o krajinu	11,99
	II.1.2.2 Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES – Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)	2,77
Priorita	Zmírňování klimatických změn	
Cíl	Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím stávajícího lesního potenciálu a možností jeho rozšíření a zachování pozitivních funkcí lesa.	% z osy 5,14
Opatření	II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy	3,56
	II.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	1,58

Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 (29)

V rámci Osy II si zaslouží pozornost dotační tituly zaměřené na ekologické zemědělství, ošetřování travních porostů (louky, pastviny) a péči o krajinu (zatravnění orné půdy, pěstování meziplodin či podpora zakládání biopásů). K novým opatřením v Ose II náleží lesnicko-environmentální platby či dotační tituly umožňující obnovu lesního potenciálu po kalamitách.(25)

Osa III PRV – KVALITA ŽIVOTA VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH A DIVERZIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ VENKOVA

Tato osa má specifické postavení v rámci EAFRD, protože se ve svých intervenčních opatřeních zaměřuje zejména na zvýšení kvality „způsobu života“ na venkově, čehož má být postupně dosaženo prostřednictvím „diverzifikace venkovské ekonomiky“ směrem k nezemědělským činnostem.

Hlavní důraz je soustředěn na tvorbu nových pracovních míst a zlepšení podmínek pro život rodin a mladých lidí na venkově, dále na zlepšení občanského vybavení a služeb včetně nezbytné infrastruktury a ochranu životního prostředí s důrazem na zhodnocení potenciálu venkovské krajiny a zachování kulturního dědictví venkova.

Tato osa řeší dlouhodobé negativní trendy snižování populace ve venkovských obcích, které jsou částečně spojeny s obecnými demografickými trendy vývoje a částečně se ztrátou pracovních příležitostí v zemědělství, jež je důsledkem zvyšování efektivnosti a celkové konkurenceschopnosti. Ve venkovském prostoru došlo k výraznému snížení počtu pracovních sil v zemědělství z více než 500 000 v roce 1989 na cca 145 000 v roce 2004, přičemž v současné době se nová pracovní místa téměř nevytvářejí z důvodu nízkého zájmu o zaměstnávání ze strany zemědělských podniků. Se snižováním zemědělské výroby, především některých výrob náročných na ruční práce (chmel, ovoce, zelenina apod.), klesá i potřeba sezónních pracovníků. Pro venkov je aktuálním problémem řešení stabilizace venkovského obyvatelstva prostřednictvím diverzifikace činností zemědělských podniků směrem k nezemědělským činnostem. Venkovské obce totiž nedokáží zcela uspokojit základní potřeby svých obyvatel (zejména nabídku práce, bydlení, vybavení, infrastruktury), ale i další potřeby (společenské a kulturní). V důsledku toho dochází k migraci zejména mladých lidí do atraktivnějších částí země. Populace venkova tak stárne a podmínky ekonomického růstu na venkově se dále zhoršují.(27)

Příspěvek EAFRD: 477 mil. EUR – cca 17 % rozpočtu na PRV.

Tabulka 3: Priority, cíle a opatření Osy III

Priorita	III.1. Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE	
Cíl	Vytvořit pracovní místa a zajistit vyšší příjmovou úroveň obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky, zajistit naplnění závazků ČR v oblasti využití OZE	% z osy 50
Opatření	III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy	22,5
	III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	15
	III.1.3. Podpora cestovního ruchu	12,5
Priorita	III.2. Podmínky růstu a kvalita života na venkově	
Cíl	Vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech. Zlepšit vybavení a vzhled vesnic a veřejných prostranství a posílit sounáležitost obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova. Zabezpečit rozvoj venkovské infrastruktury s cílem rozvoje malého a středního podnikání a zlepšení životního prostředí venkovských sídel.	% z osy 48
Opatření	III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	39
	III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	9
Priorita	III.3. Vzdělávání	
Cíl	Přispět k vyšší úrovni vzdělanosti a uplatnění na trhu práce venkovských obyvatel rozvojem poradenství a vzdělávání a zvýšit používání informačních a komunikačních technologií.	% z osy 2
Opatření	III.3.1. Vzdělávání a informace	2

Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 (29)

V Ose III jsou prostředky vyhrazené na diverzifikaci činností nezemědělské povahy (podpora tradičních řemesel, výstavba a modernizace bioplynových stanic, kotelen na biomasu či zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv), podporu cestovního ruchu nebo na občanské vybavení a služby na vesnicích. Dotační tituly v této ose mohou využít především obce do 500 obyvatel, některé z nich i obce do 2000 obyvatel (investice do vodohospodářské infrastruktury apod.). Žadatelé v této ose mohou být nejen podnikatelé a podnikatelské subjekty zemědělského i nezemědělského charakteru, ale též obce, sdružení obcí, církve či neziskové organizace a zájmová sdružení. (25)

Hlavním cílem diverzifikace činností ve venkovském prostoru je vytvořit nová a stabilizovat existující pracovní místa rozvojem podnikání, a tím přispět ke zvýšení ekonomické stability venkovských oblastí a snížení vyliďňování venkova.

Pod pojem „diverzifikace“ lze zahrnout:

- zakládání a rozvoj (výstavby, rozšíření, přestavba, modernizace, inovace) malých a středních podniků v oblasti výroby, obchodních a jiných služeb, stavebnictví, cestovního ruchu, obnovitelných zdrojů energie, využití odpadů jako druhotných surovin, ICT technologií a poradenství,
- podporu odbytu místních tradičních výrobků řemesel a krajových specialit v rámci rozvoje místních, resp. regionálních aktivit kulturně-spoločenského charakteru – tradiční trhy, jarmarky, festivaly, slavnosti, pouti apod.,
- diverzifikaci činností místních zemědělských rodin doplňkovou výrobou a službami v návaznosti na zemědělskou nebo potravinářskou výrobu, agroturistikou, výrobou alternativní energie,
- rozvoj venkovské turistiky a její koordinace, cykloturistiky, rekreačního a rehabilitačního jezdeckví, vodní turistiky, sportovně-rekreačních aktivit – v oblastech s přírodními hodnotami, s rekreačním potenciálem, s kulturním dědictvím a živými tradicemi,
- stavební obnovu a využití zanedbaných hospodářských budov pro podnikání,
- informační služby pro podniky a ve spojení s možnostmi práce žen a mladých lidí. (2)

Osa IV PRV – LEADER

S cílem přispět k realizaci priorit Os I, II a především Osy III, zlepšit řízení a mobilizovat přirozený vnitřní rozvojový potenciál venkovských oblastí s důrazem na vytváření a rozvíjení místních partnerství venkovských subjektů.

Příspěvek EAFRD: 140 mil. EUR – cca 5 % rozpočtu na PRV.

Tabulka 4: Priority, cíle a opatření Osy IV

Priorita	IV. Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova	
Cíl	Realizovat místní rozvojové strategie a spolupráci místních partnerství	% z osy 100
Opatření	IV.1.1. Místní akční skupina	max. 18
	IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie	min. 72
	IV.2.1. Realizace projektů spolupráce	10

Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 (29)

Fajmon, H., (2010) uvádí, že Osa IV je v porovnání s předcházejícími osami poněkud odlišná. Fakticky „nemá obsah“ a je pouze metodou k čerpání finančních prostředků z os I, II a III (s výjimkou některých dotačních titulů, jako je nároková podpora v rámci osy II a některá opatření v ose I – předčasné ukončení zemědělské činnosti, pozemkové úpravy či opatření k podpoře seskupení producentů). Předpokládá existenci místní akční skupiny (MAS) zahrnující venkovské území s 10–100 tis. obyvateli na celém území České republiky, mimo území hlavního města Prahy a měst s více než 25 tis. obyvateli. Boháčková, I., Hrabánková, M., (2009) dodávají, že motivem tohoto přístupu je skutečnost, že právě na lokální úrovni lze nejlépe iniciovat a využít rozvojový potenciál. Protože kromě Prahy mají všechny regiony ČR na úrovni NUTS II statut (podle definování EU) venkovských regionů, patří Osa IV v podstatě k opatřením rozvoje venkova. Základem je rozvoj místních iniciativ. MAS musí realizovat Strategický plán LEADER na základě dvoukolového schválení v SZIF a Hodnotitelské komisi MZe.

OSA V PRV - TECHNICKÁ POMOC

Technická pomoc je potřebná na podporu aktivit nezbytných pro monitoring a hodnocení řízení a realizace Programu rozvoje venkova a pro zdokonalování opatření obsažených v tomto Programu. Jedná se zejména o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces administrativy od podání žádostí, až po vyhodnocování jednotlivých opatření. Práce budou mít formu odborných studií, sběrů a analýzy dat, vypracování informačních materiálů a dalších aktivit spojených s osvětou a šířením informací o zaváděných opatřeních.(29)

K Programu rozvoje venkova existují minimálně tři relevantní zdroje – internetové stránky MZe (www.mze.cz), resp. portál eAGRI (www.eagri.cz), a web SZIF (www.szif.cz). Poslední ze zdrojů je patrně nejvhodnější, protože s ohledem na své zaměření a fakt, že SZIF je platební agenturou Programu rozvoje venkova, nabízí nejvíce aktuálních a především vhodně strukturovaných informací, včetně všech potřebných (i interaktivních) formulářů a návodů na jejich vyplnění.(25)

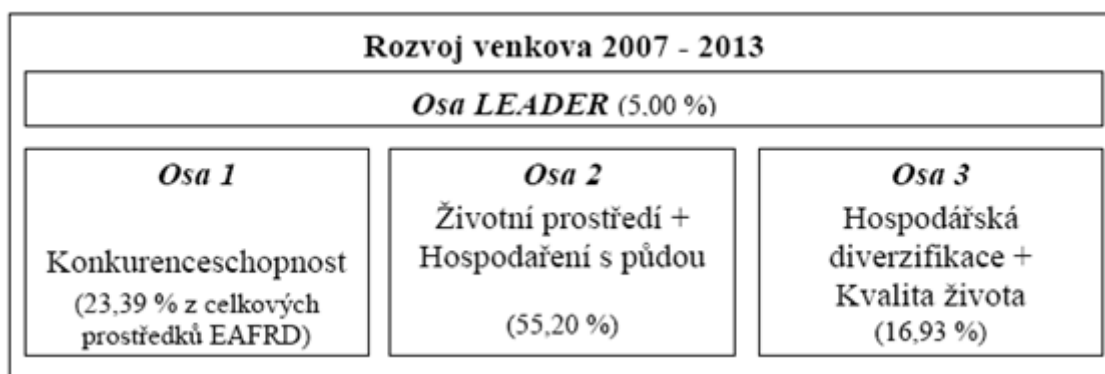
Žádosti o dotace z Programu rozvoje venkova se standardně doručují ve stanovených termínech na místně příslušný regionální odbor SZIF. Kromě samotné centrály SZIF v Praze existuje celkem sedm regionálních odborů SZIF.

Některé žádosti se podávají elektronicky přes Portál farmáře SZIF dostupný na www.eagri.cz. V případě potřeby, tedy ještě před podáním žádosti, je možné se obrátit na konkrétního gestora příslušného opatření Programu rozvoje venkova na MZe.(25)

2.5.3. Čerpání rozpočtu Programu rozvoje venkova

Pro využívání finančních prostředků z EAFRD je stanoven maximální příspěvek pro každou z os v rámci prahu pružnosti. A počítá se na základě způsobilých veřejných výdajů. Sazba je pak stanovena pro každou z os.

Obrázek 4: Osy Programu rozvoje venkova ČR 2007 - 2013

Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 (29)

Z hlediska priorit vyjádřených alokací finančních prostředků patří v rámci Programu rozvoje venkova mezi nejdůležitější Osa II (55,2 % z celku, tj. 1,9 mld. EUR), dále Osa I (23,39 % , tj. 0,8 mld. EUR), Osa III (16,93 % , tj. 0,6 mld. EUR) a Osa IV (5 % , tj. 0,2 mld. EUR). Technické pomoci přísluší zbylých 0,1 mld. EUR.

Podpora jednotlivým projektům je závislá nejen na tom, pod kterou osu spadá, ale často i na místní příslušnosti žadatele nebo na jeho charakteru (právním statusu). Konkrétně to znamená, že podpora z fondu EAFRD se může pohybovat (v naprosté většině případů) mezi 55–80 % s tím, že zbývající finanční prostředky dodá sám žadatel.(25)

Mezi další kritéria patří např. to, zda se jedná o obec do 500 nebo 2000 obyvatel, zda se v případě, že je žadatelem podnik, jedná o mikropodnik (do 10 zaměstnanců), malý podnik (do 50 zaměstnanců), střední podnik (do 250 zaměstnanců) či velký podnik (nad 250 zaměstnanců), nebo to, kde daný žadatel sídlí. V tomto ohledu se rozlišuje mezi statistickými jednotkami NUTS II, přičemž s nižší podporou musejí podle

Programu rozvoje venkova počítat žadatele z NUTS II Jihozápad. Rovněž by nemělo být zapomínáno na fakt, že některé dotace jsou ve svém objemu limitovány a nelze o ně tudíž v rámci období 2007–2013 jedním žadatelem žádat neomezeně.(25)

3. ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY A PROVEDENÍ ANALÝZY

3.1. STEP analýza ČR se zaměřením na vývoj venkovských oblastí

Venkov je specifickým prostředím, které ovlivňuje charakter celé České republiky. Žije zde méně než třetina obyvatel země, jeho význam je však výrazně vyšší. Charakteristické rysy venkova se utváří dlouhodobě a vlivem mnoha faktorů a přístup k řešení poznaných problémů by tedy měl být komplexní, respektující širší územní i socioekonomické vztahy, podporující trendy jeho trvalé udržitelnosti. STEP analýza ČR se zaměřením na vývoj venkovských oblastí je v tabulce č. 5.

Tabulka 5 : STEP analýza ČR se zaměřením na vývoj venkovských oblastí

S – Sociální faktory	T – Technologické faktory
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj životní úrovně obyvatel • Zajištění kvalitní péče o obyvatelstvo – vzdělání, zdravotnictví • Vylidňování venkovských sídel • Stárnutí obyvatel venkovských sídel • Převaha „bydlení“ rekreačního typu 	<ul style="list-style-type: none"> • Dopravní dostupnost • Zlepšení infrastruktury regionů – budování nových silnic, stavění bytových jednotek • Budování vodovodu, kanalizace, ČOV, plynofikace, telefonní sítě, napojení na Internet
E – Ekonomické faktory	P – Politicko-právní faktory
<ul style="list-style-type: none"> • Snaha o trvale udržitelnou zaměstnanost • Rozvoj turistického ruchu • Rozvoj podnikání ve znevýhodněných oblastech • Zvýšení podílu ekologického zemědělství • Vytváření pracovních míst = zaktivizování trhu práce • Rozvoj malých a středních podniků • Odchod pracovních sil z venkova • Rozvoj služeb, venkovské turistiky, agroturistiky • Možnost využívání zdrojů z fondů EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Legislativa EU, která je implementována do legislativy ČR • Existence koncepčních a strategických dokumentů • Normy v oblasti zemědělského podnikání a životního prostředí • Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství • Zákon č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku • Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu • Zákon č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak uvádí Binek, J., a kol., (2007), Česká republika usiluje o udržitelný a vyvážený rozvoj regionů ČR i o růst kvality života všech skupin obyvatel regionů na základě povzbuzování nových ekonomických aktivit s důrazem na inovace, na tvorbu pracovních míst v regionálním i místním měřítku, na zlepšení kvality infrastruktury, na rozvoj lidských zdrojů a na prohlubování sociální integrace – tyto cíle odráží v různé podobě strategické dokumenty ČR či krajů.

3.2. Region – Jižní Čechy

Jihočeský kraj je jeden ze 14 územních jednotek České republiky na úrovni NUTS III. Region zaujímá jižní část České republiky. Hraničí s krajem Plzeňským, Středočeským a Vysočinou a na jihu státními hranicemi s Rakouskem a Německem. Tyto hranice jsou tvořeny pásem pohoří Šumava a Novohradské Hory. Jádrou oblast kraje tvoří kotlina Jihočeských pánví, které se dělí na Českobudějovickou pánev a Třeboňskou pánev.(3)

Rozloha kraje 10 057 km² (r. 2010) představuje 12,8 % rozlohy státu. Je druhým největším krajem v České Republice (po Středočeském kraji). V kraji žije 638 706 obyvatel (k 31. 12. 2010). Průměrná hustota zalidnění, která dosahuje 63 obyvatel na km², je hluboko pod celostátním průměrem. Jihočeský kraj se skládá ze 7 okresů (LAU I: České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor), v nichž se nachází 623 obcí, z toho 53 měst.(20)

Jihočeský kraj je zdrojnící vod a pramení v něm některé významné české toky, především řeka Vltava, která tvoří přirozenou osu jižních Čech a naprostá většina kraje také patří k jejímu povodí. Všechny ostatní významné jihočeské řeky (např. Otava, Lužnice) jsou přítoky Vltavy nebo přítoky vltavských přítoků a na jejím horním toku nalezneme největší vodní plochu v Česku – vodní nádrž Lipno (4 870 ha). Pouze nejvýchodnější část Jihočeského kraje náleží prostřednictvím Moravské Dyje k povodí Dunaje.(9)

Jihočeský kraj není příliš bohatý na nerostné suroviny. Převažuje těžba šterkopísků, stavebního kamene, cihlářských hlín a v omezené míře keramických jíílů, vápence a grafitu. Vzhledem k nalezištím křemene a křemenného písku zde vznikl průmysl sklářský.

Dlouholetou tradici má v Jihočeském kraji rybníkářství. Rybníky vznikaly již od 14. století. Původním cílem rybníkářů bylo vysušení a kultivace podmáčené a nezdravé krajiny. Hospodářsky jsou rybníky dnes významné zejména chovem ryb (chov ryb v 25 000 ha vodních ploch představuje polovinu produkce v rámci celého Česka), jsou však také určeny pro vodohospodářské účely, nezanedbatelná je i jejich rekreační a estetická funkce.(9)

V porovnání s jinými kraji stále poměrně velké množství lidí nachází obživu v zemědělství a lesnictví (lesy zaujímají více než třetinu plochy kraje (37%)). Významná je produkce dřeva smrkového, ale i borového (Třeboňsko). Nižší polohy kraje představují typickou zemědělsky využívanou krajinu. Hlavní podíl na zemědělské půdě má orná půda a trvalé travní porosty. Zemědělství Jihočeského kraje se v rostlinné výrobě orientuje na pěstování obilovin, olejnin (řepka olejka), brambor a ovoce (třešně, jablka, rybíz, švestky). V živočišné výrobě je významný chov skotu, drůbeže a prasat. Horské a podhorské oblasti, kde se ještě nedávno půda také rozorávala, pokrývají dnes vedle lesů zejména louky a pastviny. Volně se pasoucí stáda dobytka se podobně jako v blízkém Rakousku stala nedílnou součástí jihočeské venkovské krajiny. Jihočeský kraj má po kraji Vysočina druhý nejvyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství (8,9%).(20)

Nejvíce průmyslové výroby je soustředěno do okolí Českých Budějovic, Strakonicka a v městě Písek. Zbývající část Jihočeského kraje zůstala i nadále zemědělsky zaměřená.

Životní prostředí kraje lze v rámci ČR charakterizovat jako méně narušené. Zejména chráněná území přírody, tvořící cca 28% rozlohy kraje, jsou oblastmi vysoké úrovně životního prostředí. Na území Jihočeského kraje se nacházejí čtyři velkoplošná zvláště

chráněná území (NP Šumava, CHKO Šumava, CHKO Třeboňsko, CHKO Blanský les). Jihočeský kraj se stává významnou turistickou a rekreační oblastí. Cestovní ruch v Jihočeském kraji je podmíněn bohatou a rozmanitou strukturou přírodního i kulturního dědictví a opírá se o již fungující produkty, jako je především lázeňství, různé formy zimní i letní turistiky, městské a venkovské památkové rezervace, jedinečná lidová architektura, tradiční slavnosti a výstavy, různé formy gastroturistiky. Jihočeský kraj je turisty čtvrtým nejnavštěvovanějším krajem Česka (po Praze, Jihomoravském kraji a Královéhradeckém kraji).

Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní přeshraniční spolupráce ve výrobní oblasti i v oblasti služeb spolu s rozvojem cestovního ruchu, kde je využívána celková atraktivita kraje s méně narušenou přírodou a množstvím kulturních památek. Jihočeský kraj spolupracuje s ostatními kraji v Asociaci krajů ČR, intenzivnější spolupráce však probíhá se sousedními kraji. Jihočeský kraj spolu s krajem Plzeňským tvoří region soudržnosti NUTS II Jihozápad, který realizuje Regionální operační program pro období 2007–2013. V rámci cíle Evropská územní spolupráce – přeshraniční část (dříve iniciativa Společenství Interreg IIIA, dnes Cíle 3) se rozvíjí spolupráce na česko-rakouské a česko-bavorské hranici. Na území Jihočeského kraje působí dva euroregiony – Euroregion Silva Nortica a Euroregion Šumava. Zásadní důležitost pro další rozvoj Jihočeského kraje mají intenzivní přeshraniční vztahy s Horním a Dolním Rakouskem a Dolním Bavorskem, a to jak na úrovni kraje, tak i jednotlivých měst a obcí. Dále Jihočeský kraj navázal kontakty se švýcarským kantonem Bern, Košickým samosprávným krajem, francouzskou Bretaní a působí i v několika mezinárodních organizacích a sdruženích. Kraj má zastoupení také v Bruselu.(19)

3.3. Venkov v Jihočeském kraji

Problematika venkova vchází do popředí zájmu od chvíle, kdy došlo k prudkému růstu měst v důsledku průmyslového rozvoje. Součástí změn, které s sebou přináší industrializace a následná místy až živelná urbanizace, je i mnohem zřetelnější rozdíl mezi venkovem a městem.

Přístupy k vymezení venkova vycházejí většinou z určení kvantitativního nebo kvalitativního ukazatele, případně z kombinace více ukazatelů, na jejichž základě lze pak vymežit venkovské a městské oblasti. Nejčastěji jsou venkov a periferní oblasti vymezovány na základě:

- počtu obyvatel obce nebo hustoty zalidnění, případně kombinace těchto dvou ukazatelů,
- statutu dané obce, dle právních norem příslušného státu,
- charakteru a hustoty zástavby a architektonického rázu obce,
- podílu přírodních ploch nebo zastavěných ploch na celkové rozloze obce,
- zohlednění infrastruktury, občanské vybavenosti obce a dostupnosti služeb,
- institucionálního vybavení obcí,
- dopravní dostupnosti nebo vzdálenosti od větších center.(21)

Struktura venkova se vyvinula z tradičního zemědělského osídlení, kdy počet malých měst a vesnic je ve srovnání s jinými zeměmi výrazně nadprůměrný. Venkovské obce představují v ČR 89,8 % všech obcí a spravují území, které tvoří 73,6 % plochy státu. Žije v nich však pouze čtvrtina (26,3 %) obyvatel. Lze však konstatovat, že v průběhu 90. let se postupně oživila aktivita venkovských společenství. (2)

Jak uvádí Boháčková, I., Hrabánková, M., (2009), můžeme identifikovat tři typy venkovských oblastí:

- venkovské oblasti v zázemí velkých měst (příměstský venkov), které zaznamenávají výrazný nárůst své populace,

- průměrně rozvinuté venkovské oblasti ve větší vzdálenosti od velkých sídelních center (mezilehlý venkov), ale s dobrým dopravním spojením,
- periferní venkovské oblasti (odlehlý venkov), řídko obydlené, izolované od spádových měst a hlavních dopravních sítí.

Charakter venkovského prostoru Jihočeského kraje je ovlivněn historickými souvislostmi, které se projeví v sídelní struktuře, zejména pak velkým počtem malých obcí. Podle údajů Českého statistického úřadu (19), venkovský prostor tak zaujímá téměř 84 % území kraje, ale žije v něm necelých 41 % obyvatel. Zatímco průměrná hustota zalidnění v Jihočeském kraji dosahovala na konci loňského roku 63,3 osob na km², ve venkovském prostoru to bylo zhruba 30 osob na km² a v městském prostoru byla hustota zalidnění téměř desetinásobná. Venkovské oblasti kraje se potýkají se sníženou dostupností standardních služeb i s problémy s dopravním napojením na mikroregionální a regionální centra. Odlehlost periferních oblastí zároveň negativně ovlivňuje zaměstnanost obyvatel, zejména v některých menších obcích dochází k soustavnému poklesu trvale žijících osob. Příčina vyšší nezaměstnanosti v těchto periferních oblastech je nevhodná struktura ekonomických aktivit. Na problémy těchto venkovských oblastí lze reagovat posílením diverzifikace ekonomických aktivit a podporou podmínek pro tvorbu nových pracovních příležitostí.

3.4. Využití Programu rozvoje venkova, detailně Osy III, na rozvoj venkovského prostoru v Jihočeském kraji

Program rozvoje venkova (PRV) ve své Ose III podporuje rozvoj životních podmínek ve venkovských oblastech a diverzifikaci ekonomických aktivit na venkově. Tato osa řeší dlouhodobé negativní trendy snižování populace ve venkovských obcích, které jsou částečně spojeny s obecnými demografickými trendy vývoje a částečně se ztrátou pracovních příležitostí v zemědělství, která je důsledkem zvyšování efektivity a celkové konkurenceschopnosti.

Osa III podporuje tvorbu pracovních příležitostí a zajištění vyšší příjmové úrovně obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit a podporou venkovské turistiky, podpora využívání obnovitelných zdrojů energie, zlepšení vybavení a vzhledu vesnic a veřejných prostranství, posílení sounáležitosti obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova; podpora vyšší úrovně vzdělanosti a uplatnění na trhu práce venkovských obyvatel rozvojem poradenství a vzdělávání a zvýšení používání informačních a komunikačních technologií.

Podpora míří k rozvoji nezemědělských aktivit a mikropodniků, jako oblasti drobné výroby, řemesel či maloobchodu. Díky udělené dotaci mají podnikatelé usnadněné podmínky a větší příležitosti, mohou přijmout nové zaměstnance a tím rozvíjí různorodé hospodářské struktury nezemědělských aktivit.

Formou podpory je dotace do výše až 90 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu (v určitých případech až 100%).

Rozvojová Osa III se člení na tři priority a její relativní váha na finanční alokaci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (ERDF) činí 16,93 %. Celkový rozpočet pro Osu III v programovacím období 2007 – 2013 je 15,4 mld. Kč, což představuje 0,6 mld. EUR.(22)

Tabulka 6: Přehled proplacených projektových opatření PRV ČR 2007-2013

Proplacené žádosti - PRV ČR 2007-2013 (v mil. Kč)										
Osa	Rok 2008		Rok 2009		Rok 2010		Rok 2011		Celkem	
	počet	částka	počet	částka	počet	částka	počet	částka	počet	částka
Osa I	730	781,8	2621	2581,8	2614	3646,9	3009	3506,4	8974	10516,9
Osa II	15	5,5	61	48,7	119	145,1	91	113,1	286	312,4
Osa III	281	451,3	616	1977,2	823	3218,6	554	2117,2	2274	7764,3
Osa IV	15	8,4	191	141,5	1171	710,4	1686	1069,8	3063	1930,1
Osa V	26	6,1	67	25,2	62	34,1	75	41,2	230	106,6
Celkem	1067	1253,1	3556	4774,4	4789	7755,1	5415	6847,7	14827	20630,3

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

Z výše uvedené tabulky je patrné, že z Osy III se již proplatilo 2274 projektů v celkové hodnotě 7764,3 mil. Kč. Kolik projektů a v jakých částkách za jednotlivé opatření osy III bylo v rocích 2007-2011 proplaceno, uvádí tabulka č. 7.

Tabulka 7 : Proplacené žádosti v jednotlivých letech – Osa III

Proplacené žádosti - OSA III (v mil. Kč)										
Podopatření	Rok 2008		Rok 2009		Rok 2010		Rok 2011		Celkem	
	počet	částka	počet	částka	počet	částka	počet	částka	počet	částka
III.1.1	10	34,3	51	476,1	64	649,6	74	597,4	199	1757,4
III.1.2.	36	18,8	123	193,5	224	324,8	188	361,2	571	898,3
III.1.3.	11	7,4	47	72,7	93	246,5	80	182,6	231	509,2
III.2.1.1.	166	322,5	219	889,4	274	1442,1	108	649,5	767	3303,5
III.2.1.2.	29	51,5	76	240,3	40	316,4	23	153,9	168	762,1
III.2.2.	26	15,8	67	87,3	101	217,5	54	158	248	478,6
III.3.1.	3	1	33	17,9	27	21,7	27	14,5	90	55,1
Celkem	281	451,3	616	1977,2	823	3219	554	2117	2274	7764,2

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

Níže uvedená tabulka uvádí celkový souhrn jednotlivých opatření v Ose III. Celkový počet zaregistrovaných žádostí za celou Českou republiku je 8631, Jihočeský kraj z této částky zabírá se svými 1741 zaregistrovanými žádostmi 20 %. Úspěšnost schválení projektu je v Jihočeském kraji je 40 % a je o trošku vyšší než úspěšnost vypočítaná za celou Českou republiku, která činí necelých 38 %. Nejvyšší podíl na celkové požadované částce za schválené žádosti v celé Ose III má Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova, tento podíl je necelých 57 % z 1.926.135.190 Kč.

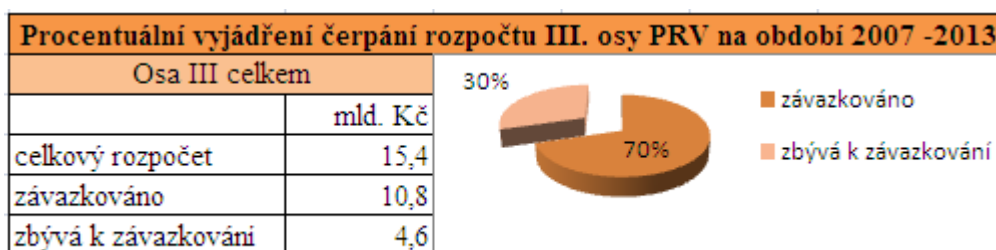
Tabulka 8 :Porovnání Jihočeského kraje a ČR, Osa III.

Osa III			
		Jihočeský kraj	Česká republika
III. 1 Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova			
	Počet zaregistrovaných žádostí	735	3862
	Počet schválených žádostí	359	1798
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	1096773531	6043613293
III. 2 Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech			
	Počet zaregistrovaných žádostí	966	4588
	Počet schválených žádostí	321	1338
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	814827965	4712967416
III. 3 Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských projektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III			
	Počet zaregistrovaných žádostí	40	181
	Počet schválených žádostí	23	102
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	14533694	66315417
Celkem			
	Počet zaregistrovaných žádostí	1741	8631
	Počet schválených žádostí	703	3238
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	1926135190	10822896126

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

Z celkového rozpočtu celé Osy III je závazkováno 10,8 mld. Kč, z toho vyplývá, že k závazkování zbývá 30 % z celkového rozpočtu osy, viz obrázek č.5.

Obrázek 5: Čerpání rozpočtu III. osy PRV na období 2007 - 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

3.4.1. Opatření rozvojové osy III Programu rozvoje venkova

V následující části je analyzováno využívání dotačních titulů v rámci Programu rozvoje venkova České republiky dle Osy III, ve které se autor zaměřuje na využití Programu rozvoje venkova České republiky v Jihočeském kraji a následně porovnává situaci v Jihočeském kraji s celorepublikovým vývojem. Analýza je rozdělena dle opatření a podopatření, které jsou stanoveny v Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013.

Do analýzy jsou zahrnuty výzvy vyhlášené v období let 2007 – 2011.

Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova

Na tuto prioritu je v souhrnu plánován podíl finančních prostředků v rámci Osy III ve výši 50 % (tj. cca 300 mil. EUR), přičemž hlavní důraz bude kladen na diverzifikaci zemědělských aktivit, podporu zakládání podniků a podporu cestovního ruchu. V rámci diverzifikace zemědělských aktivit bude cílem zejména podpora energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Priorita je orientována na zajištění náhrady za očekávané úbytky pracovních příležitostí v zemědělství a potravinářském sektoru, a tím naplnění cílů Lisabonské strategie.

Tabulka 9: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, opatření 31

III. 1. Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova			
		Jihočeský kraj	ČR
III. 1. 1.	Diverzifikace nezemědělských činností		
	Počet zaregistrovaných žádostí	113	657
	Počet schválených žádostí	73	426
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	497758443	3076663578
III. 1. 2.	Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje		
	Počet zaregistrovaných žádostí	302	1682
	Počet schválených žádostí	167	851
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	267949067	1417483262
III.1.3.	Podpora cestovního ruchu		
	Počet zaregistrovaných žádostí	320	1523
	Počet schválených žádostí	119	521
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	331066021	1549466453
Celkem			
	Počet zaregistrovaných žádostí	735	3862
	Počet schválených žádostí	359	1798
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	1096773531	6043613293

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu všech prozatím uplynulých výzev Jihočeský kraj získal pro své projekty 1.096.773.531 Kč, které představují 18% z celkové částky 6.043.613.293 Kč. Podopatření „Diverzifikace činností nezemědělské povahy“ obsahuje nejvyšší požadované částky za schválené žádosti a také nejvyšší podíl schválených žádostí, kdy úspěšnost činí necelých 65 %.

A. Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Podopatření je zaměřeno na výstavbu, modernizaci, nákup budov, strojů, technologie a zařízení sloužící k diverzifikaci činnosti zemědělských podnikatelů směrem k nezemědělským činnostem včetně výstavby decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Přednostně je podporováno využití existujících budov a ploch a prosazování inovačních přístupů. Žadatelé mohou být zemědělské podnikatelé.

Na podopatření je plánován podíl finančních prostředků v rámci Osy III ve výši 22,5 %, které představují cca 135 mil. EUR.

Podopatření je členěno do čtyř záměrů, z nichž tři jsou zaměřeny na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie:

- a) diverzifikace činností nezemědělské povahy,
- b) výstavba a modernizace bioplynové stanice,
- c) výstavba a modernizace kotelen a výtopen na biomasu včetně kombinované výroby tepla a elektřiny
- d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv.

Dosud proběhlo 6 kol příjmů žádostí:

- 1. kolo (9. – 27.7.2007)
- 2. kolo (5. – 26.11.2007)
- 3. kolo (3. – 14.3.2008)
- 6. kolo (10.2. – 9.3.2009)
- 9. kolo (16.2. – 8.3.2010)
- 13. kolo (14. – 27.6.2011)

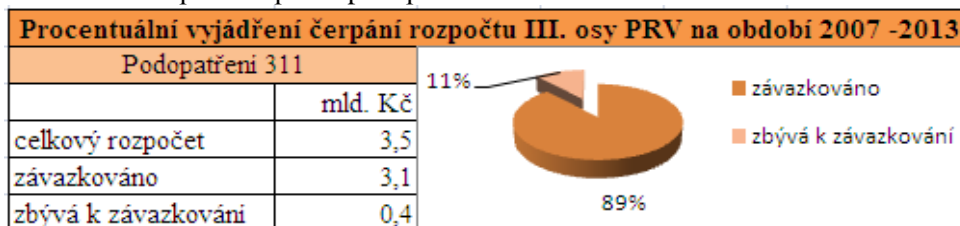
Tabulka 10: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 311

III.1.1 Diverzifikace nezemědělských činností			
		Jihočeský kraj	ČR
1. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	9	38
	Počet schválených žádostí	7	31
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	68856605	487715795
2. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	4	23
	Počet schválených žádostí	1	15
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	2760027	18538168
3. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	12	61
	Počet schválených žádostí	10	45
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	124789301	495087266
6. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	18	103
	Počet schválených žádostí	12	74
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	63077681	482651061
9. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	29	177
	Počet schválených žádostí	22	126
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	185513513	1169039076
13. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	41	255
	Počet schválených žádostí	21	135
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	52761316	423632212
Celkem	Počet zaregistrovaných žádostí	113	657
	Počet schválených žádostí	73	426
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	497758443	3076663578

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu uplynulých kol získal Jihočeský kraj pro své projekty v rámci tohoto podopatření 497.758.443 Kč a v porovnání s celou Českou republikou, která získala 3.076.663.578 Kč, Jihočeský kraj tvoří 16%. Z tabulky je patrné, že ve 13. kole se zaregistrovalo nejvíce žádostí, a to jak v Jihočeském kraji, tak i v České republice.

Obrázek 6: Čerpání rozpočtu podopatření 311

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového rozpočtu podopatření Diverzifikace nezemědělských činností, který činí 3,5 mld. Kč, je již závazkováno 3,1 mld. K závazkování tedy zbývá 0,4 mld. Kč, které představují 11%.

Podopatření, které se týká diverzifikace činností na venkově, se zaměřuje na posílení lokálních rozvojových iniciativ a mobilizuje venkovské obyvatele obcí k zajištění alternativních příjmů pro členy zemědělského hospodářství. Nová pracovní místa se v současné době ve venkovském prostoru téměř nevytvářejí, protože zemědělské podniky mají velmi nízký zájem o zaměstnávání. Potřeba sezónních pracovníků také klesá, protože se snižuje zemědělská výroba, především u některých výrob náročných na ruční práce (ovoce, zelenina, chmel, atd.). Právě jedním z významných řešení je rozšíření činností nezemědělského charakteru, i když rozhodujícím motivem bude velikost souhrnných příjmů zemědělských rodin, které však ovlivňuje nízká cena prací v zemědělství. Realizace tohoto opatření by také v konečném důsledku měla vést ke snížení emisí, které znečišťují ovzduší. Jedná se zejména o investice do výstavby bioplynových stanic. Tyto investice vytváří příležitost, jak k využití nadprodukce zemědělských komodit, tak i ke zvýšení diverzity i objemu ekonomických příjmů na venkově. Mezi další pozitivní vliv můžeme zařadit vliv na ochranu a zlepšení stavu sídel.

B. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Podpora je zaměřena na zvýšení stability venkova prostřednictvím zakládání a rozvoje mikropodniků s cílem vytváření pracovních míst a rozvoje bohaté hospodářské struktury nezemědělských aktivit. Oblastí podpory je drobná výroba, řemesla a služby pro hospodářství a obyvatelstvo (např.: truhlářství, tesařství, kovářství, výroba keramiky, pletení košíků, sklářská výroba, rukodělné práce, zednické práce, zámečnictví, čalounictví, opravy strojů a zařízení apod.). Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Přednostně je podporováno využití existujících

budov a ploch a prosazování inovačních přístupů. Podopatření není určeno pro podporu cestovního ruchu.

Podpora zakládání nových a rozvoje existujících nezemědělských podniků nejmenší velikosti – mikropodniků včetně nových živností v oblasti výroby, zpracování a služeb, zejména v oblasti řemesel a služeb pro hospodářství a obyvatelstvo napomůže zejména naplňování cílů Lisabonské strategie. Sociální struktura a sociální kapitál venkova současně se strukturou zástavby vesnic vytváří přitom významný potenciál pro diverzifikaci činností (volné pracovní síly, nevyužité budovy, zkušenosti z přidružené výroby). Žadatelé mohou být podnikatelské subjekty nejmenší velikosti – mikropodniky.

Na podopatření je plánován podíl finančních prostředků v rámci Osy III ve výši 15 %, které představují cca 90 mil. EUR.

Podopatření je členěno do čtyř záměrů, z nichž tři jsou zaměřeny na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie:

- a) zakládání mikropodniků,
- b) výstavba a modernizace bioplynové stanice,
- c) výstavba a modernizace kotelen a vytopen na biomasu včetně kombinované výroby tepla a elektřiny
- d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv.

Dosud proběhlo 5 kol příjmů žádostí:

- 2. kolo (5. – 26.11.2007)
- 3. kolo (3. – 14.3.2008)
- 6. kolo (10.2. – 9.3.2009)
- 9. kolo (16.2. – 8.3.2010)
- 14. kolo (25.10. – 7.11.2011) – termín schválení je plánován na duben 2012

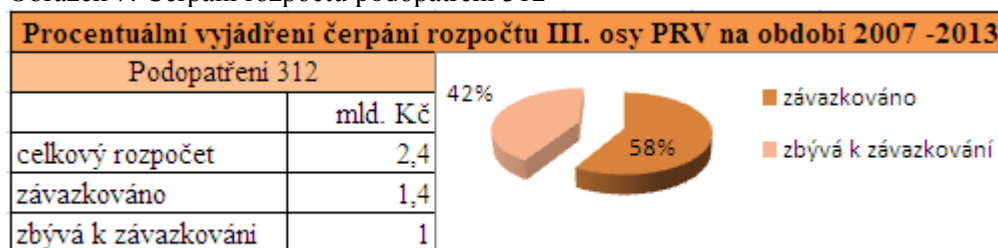
Tabulka 11: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 312

III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje			
		Jihočeský kraj	ČR
2. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	49	256
	Počet schválených žádostí	40	205
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	69172606	377396505
3. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	29	152
	Počet schválených žádostí	22	85
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	27680313	92177523
6. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	98	460
	Počet schválených žádostí	63	321
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	86022538	466490463
9. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	126	814
	Počet schválených žádostí	42	240
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	85073610	481418771
Celkem	Počet zaregistrovaných žádostí	302	1682
	Počet schválených žádostí	167	851
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	267949067	1417483262

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu uplynulých kol získal Jihočeský kraj pro své projekty v rámci podopatření Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje 267.949.067 Kč a v porovnání s celou Českou republikou, která získala 1.417.483.262 Kč, Jihočeský kraj tvoří necelých 19%. Z tabulky je patrné, že ve 3. kole se zaregistrovalo nejméně žádostí, a to jak v Jihočeském kraji, tak i v České republice.

Obrázek 7: Čerpání rozpočtu podopatření 312

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového rozpočtu pro toto podopatření, který je 2,4 mld. Kč je závazkováno již 58 %. K závazkování zbývá 1 mld. Kč.

Prostřednictvím tohoto podopatření lze zajistit kvalitní trh pracovních sil a zastavit únik kvalifikovaných dělníků z venkovských, zejména problémových oblastí. Proto toto podopatření má pro rozvoj venkova mimořádný význam. Splnění cílů podopatření Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje napomůže rychlejšímu rozvoji obcí. Ke zlepšení technologického vybavení provozoven dojde díky investicím do malých podniků, což může vést ke zlepšení stavu půd a vod, protože tak dojde k omezení jejich znečištění. Investice do rekonstrukce a výstavby budov může vést ke zlepšování stavu sídel. Ke snížení čerpání neobnovitelných zdrojů energie a ke snížení emisí povede výstavba pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů paliv a energie.

C. Podpora cestovního ruchu

Podpora je určena na vybudování ubytovacích zařízení včetně stravování, sportovních zařízení, půjčoven sportovních potřeb a další turistické infrastruktury v obcích do 2000 obyvatel. Podporováno je také zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování (s výjimkou vleků a lanovek), budování a značení pěších tras, vinařských stezek (tj. sít' místních nebo regionálních tras seznamující návštěvníky s historií vinařství a současným stavem výsadeb révy vinné ve venkovských oblastech, zejména Jižní Moravy. Na zastaveních jsou umístěny informační panely, např. upozorňující na místní vinohradnické zajímavosti) odpočinkových míst, hippostezek a nákupu a výsadby doprovodné zeleně. Žadatelem může být zemědělský podnikatel, nezemědělský podnikatel s kratší než dvouletou historií podnikání v oblasti cestovního ruchu, nestátní nezisková organizace a zájmové sdružení právnických osob.

Na podopatření je plánován podíl finančních prostředků v rámci Osy III ve výši 12,5 %, které představují cca 75 mil. EUR.

Podopatření je členěno do dvou záměrů:

- a) pěší trasy, vinařské stezky a hippostezky
- b) ubytování, sport

Dosud proběhlo 5 kol příjmů žádostí:

- 2. kolo (5. – 26.11.2007)
- 4. kolo (10. – 30.6.2008)
- 7. kolo (9. – 29.6.2009)
- 10. kolo (14. – 30.6.2010)
- 13. kolo (14. – 27.6.2011)

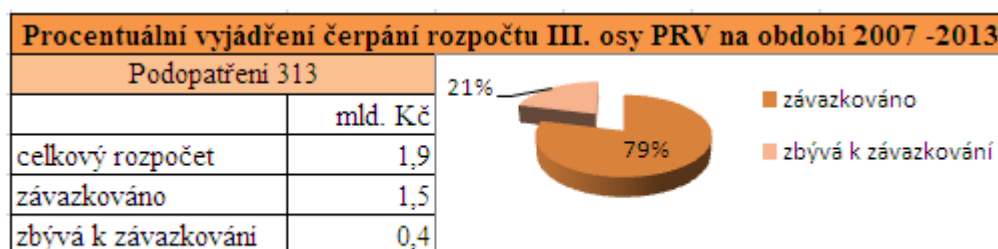
Tabulka 12 :Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 313

III.1.3 Podpora cestovního ruchu			
		Jihočeský kraj	ČR
2. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	50	191
	Počet schválených žádostí	25	96
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	46830166	196838192
4. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	45	183
	Počet schválených žádostí	26	88
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	55389427	208615688
7. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	65	302
	Počet schválených žádostí	20	88
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	65413041	266215787
10. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	68	374
	Počet schválených žádostí	26	146
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	85753015	477723543
13. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	92	473
	Počet schválených žádostí	22	103
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	77680372	400073243
Celkem	Počet zaregistrovaných žádostí	320	1523
	Počet schválených žádostí	119	521
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	331066021	1549466453

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu uplynulých kol získal Jihočeský kraj pro své projekty v rámci tohoto podopatření 21 % celkové částky 1.549.466.453 Kč, kterou získala Česká republika. Jihočeský kraj tedy získal 331.066.021 Kč. Z tabulky je patrné, že v 10. kole je nejvyšší požadovaná částka za schválené žádosti, ale počet schválených žádostí je nejvyšší ve 13. kole, a to jak v Jihočeském kraji, tak i v České republice.

Obrázek 8: Čerpání rozpočtu podopatření 313

Zdroj: Vlastní zpracování

Z obrázku č. 8 je patrné, že zbývá k závazkování 21%, tedy 0,4 mld. Kč, z celkového rozpočtu pro opatření Podpora cestovního ruchu, který činí 1,9 mld. Kč.

Toto podopatření může svým dynamickým charakterem výrazně přispět k rozvoji venkova. Jde především o rozvoj strukturálně postižených regionů s nízkou hustotou obyvatel. Je totiž nutné dostatečně využít produkty venkovského cestovního ruchu (cyklistiku, ekoturistiku, pěší turistiku, hippoturistiku, atd.), aby se cestovní ruch ve venkovském prostoru při jeho realizaci výrazně lišil od městského. Výrazně přispět ke zlepšení života na venkově může podpora cestovního ruchu, především výstavba turistických cest. Je však důležité dbát na to, aby realizace projektů týkajících se tohoto podopatření, byla v souladu se zásadami ochrany životního prostředí. Především u výsadby zeleně je nezbytné dbát na výběr vhodných druhů dřevin, který zohledňuje skladbu stávající zeleně.

Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech

Cílem skupiny opatření je vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech, zlepšit vybavení a vzhled vesnic a veřejných prostranství a posílit sounáležitost obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova a dále zabezpečit rozvoj venkovské infrastruktury s cílem rozvoje malého a středního podnikání a zlepšení životního prostředí venkovských sídel.

Na opatření je v souhrnu plánován 48% podíl finančních prostředků v rámci Osy III, což představuje cca 288 mil. EUR.

Tabulka 13: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, opatření 32

III. 2. Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech			
		Jihočeský kraj	ČR
III. 2. 1.1	Obnova a rozvoj vesnic,		
III. 2. 1.2	občanské vybavení a služby		
	Počet zaregistrovaných žádostí	819	3852
	Počet schválených žádostí	237	1008
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	814827644	4712966078
III. 2. 2	Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova		
	Počet zaregistrovaných žádostí	147	736
	Počet schválených žádostí	84	330
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	189829045	1005491164
Celkem			
	Počet zaregistrovaných žádostí	966	4588
	Počet schválených žádostí	321	1338
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	814827965	4712967416

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu všech prozatím uplynulých výzev Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech Jihočeský kraj získal pro své projekty 814.827.965 Kč, které představují 17 % z celkové částky 4.712.967.416 Kč. Zaregistrované žádosti mají v Jihočeském kraji 33% úspěšnost schválení, v České republice je tato úspěšnost nižší, a to 29 %.

A. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Podopatřeními jsou podporovány investice do základní vodohospodářské infrastruktury obcí a ostatní technické infrastruktury. Dále je podporováno budování a obnova místních komunikací, zlepšení vzhledu obcí – úprava veřejných prostranství, zlepšení občanské vybavenosti a pořizování územních plánů. Projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a ČOV mohou být realizovány v obcích do 2000 obyvatel, ostatní projekty v obcích do 500 obyvatel.

Na podopatření je plánován podíl finančních prostředků v rámci Osy III ve výši 39 %, které představují cca 234 mil. EUR.

Podopatření je členěno do dvou záměrů:

- a) Obnova a rozvoj vesnic
- b) Občanské vybavení a služby

Dosud proběhla 4 kola příjmů žádostí:

- 2. kolo (5. – 26.11.2007)
- 5. kolo (7. – 27.10.2008)
- 8. kolo (6 – 26.10.2009)
- 14. kolo (25.10. – 7.11.2011) – termín schválení je plánován na duben 2012, pro toto podopatření to bylo zřejmě poslední kolo v rámci programovací období 2007 – 2013

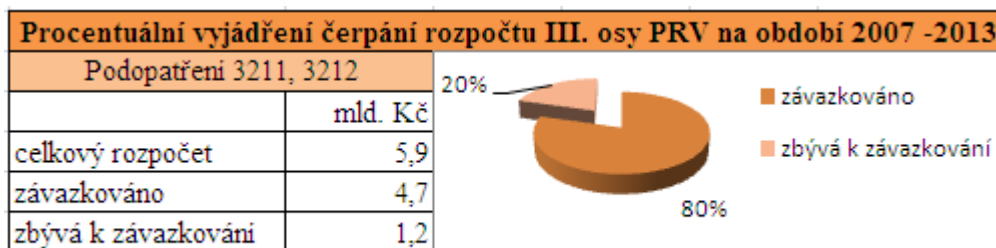
Tabulka 14 :Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 3211, 3212

III.2.1.1, III.2.1.2 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby			
		Jihočeský kraj	ČR
2. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	223	1167
	Počet schválených žádostí	140	549
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	433533879	2423787225
5. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	303	1364
	Počet schválených žádostí	52	265
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	201109693	1307375753
8. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	293	1321
	Počet schválených žádostí	45	194
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	180184072	981803100
Celkem	Počet zaregistrovaných žádostí	819	3852
	Počet schválených žádostí	237	1008
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	814827644	4712966078

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu uplynulých kol v rámci podopatření Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby, získal Jihočeský kraj pro své projekty 814.827.644 Kč a v porovnání s celou Českou republikou, která získala 4.712.966.078 Kč, Jihočeský kraj tvoří 17 %.

Obrázek 9: Čerpání rozpočtu podopatření 3211, 3212

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového rozpočtu 5,9 mld. Kč bylo již závazkováno 4,7 mld. Kč, k závazkování zbývá 20% rozpočtu.

Toto podopatření by se mělo prostřednictvím navazujících projektů vyrovnat s obtížnou situací, která je na venkově charakterizována absencí technického a občanského vybavení. Podle údajů Českého statistického úřadu není na veřejný vodovod napojeno ještě cca 20 % venkovských obcí, plyn není zaveden u cca 50 % obcí a na veřejnou kanalizaci s čističkou odpadních vod není napojeno cca 75 % venkovských obcí. U 67 % venkovských obcí nejsou školní zařízení, pošta není u 64 %, zdravotnické zařízení chybí v 73 % venkovských obcí. V rozsahu a kvalitě občanské vybavenosti jsou značné rozdíly, zejména u obcí do 1 000 obyvatel tato infrastruktura významně chybí, proto je u tohoto podopatření nutné zdůraznit potřebu analyzovat podmínky ve venkovských obcích. Je nezbytné rozlišit podporu základního občanského vybavení podmiňujícího plnohodnotný život v obci a vyššího občanského vybavení, které slouží více obcím. Technická a dopravní infrastruktura je základním předpokladem pro existenci obce, resp. sídla.

B. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Podporovány jsou investice spojené s udržováním, obnovou a zhodnocováním nebo využitím kulturního dědictví, jako například kulturních památek, památkově významných území, kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny, včetně historických parků, historických zahrad a alejí. Dále je podporováno budování nových stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii, zajímavosti, kulturní

a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu. Žadatelé mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace.

Na podopatření je plánován podíl finančních prostředků v rámci osy III ve výši 9 %, které představují cca 54 mil. EUR.

Dosud proběhla 4 kola příjmů žádostí:

- 2. kolo (5. – 26.11.2007)
- 5. kolo (7. – 27.10.2008)
- 8. kolo (6 – 26.10.2009)
- 12. kolo (15. – 28.2.2011)

Tabulka 15: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 322

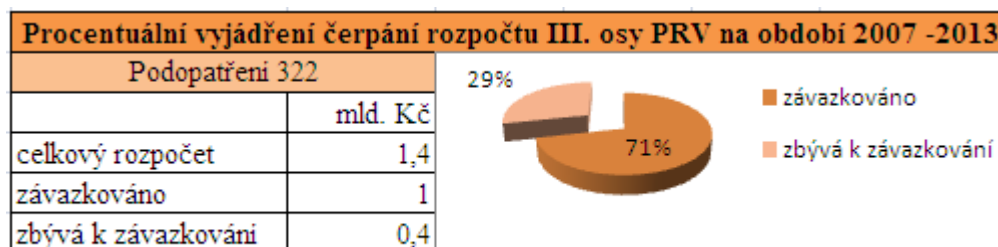
III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví			
		Jihočeský kraj	ČR
2. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	25	140
	Počet schválených žádostí	23	11
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	35150400	181130418
5. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	30	142
	Počet schválených žádostí	19	106
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	45338944	211636907
8. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	39	167
	Počet schválených žádostí	8	43
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	31298699	170923092
12. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	53	287
	Počet schválených žádostí	34	170
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	78041002	441800747
Celkem	Počet zaregistrovaných žádostí	147	736
	Počet schválených žádostí	84	330
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	189829045	1005491164

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu uplynulých kol získal Jihočeský kraj pro své projekty v rámci podopatření Ochrana a rozvoj kulturního dědictví 189.829.045 Kč a v porovnání s celou

Českou republikou, která získala 1.005.491.164 Kč, Jihočeský kraj tvoří necelých 19 %. Z tabulky je patrné, že počet zaregistrovaných žádostí se každým uplynulým kolem zvyšuje, a to jak v Jihočeském kraji, tak v České republice.

Obrázek 10: Čerpání rozpočtu podopatření 322

Zdroj: Vlastní zpracování

Již 71 % z celkového rozpočtu tohoto opatření bylo závazkováno. K závazkování zbývá 0,4 mld. Kč, které představují 29 % celkového rozpočtu.

Toto podopatření je orientováno na zlepšení kvality života zvýšením povědomí o kulturních hodnotách prostředí a jejich obnovu a rehabilitaci. V minulosti již došlo k negativním jevům z hlediska péče o kulturní dědictví venkova způsobených nedostatečným obecným povědomím obyvatel o nutnosti ochrany životního prostředí a kulturních hodnot a o způsobech, jak tuto ochranu zabezpečit. Zaměření tohoto podopatření by mělo přispět k většímu zájmu obcí, neziskových organizací i podnikatelských subjektů o zpracování studií obnovy a využití kulturního dědictví (kulturních památek, památkových zón, památkových rezervací, kulturních prvků vesnic a krajiny, památek místního významu, historických zahrad, parků, alejí a skupin stromů), koncepčních projektů a investičních opatření spojených s vytvářením infrastruktury spojené s prezentací kulturního dědictví a zpracování programů regenerace památkově chráněných území a plánů péče u krajinných památkových zón. Velký zájem o tohoto podopatření mají zejména obce a neziskové organizace díky vlivu rostoucího povědomí obyvatel o ochraně krajiny a životního prostředí.

Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III

Úspěšná implementace Opatření ke zlepšení kvality života na venkově a diverzifikaci hospodářství na venkově vyžaduje rychlejší a dokonalejší přístup k aktuálním informacím a doplnění potřebného vzdělání a kvalifikace hospodářských subjektů, proto je tato podpora určena na vzdělávání a informování hospodářských subjektů, které působí nebo hodlají působit na venkově. Vzdělávání je zaměřeno na možnosti diverzifikace činností nezemědělské povahy v Ose III., zakládání a rozvoj mikropodniků, možnost uplatnění ve venkovském cestovním ruchu, ve službách pro obyvatelstvo a možnostech rozvoje kulturního dědictví venkova. Priorita se podílí na celkové finanční alokaci Osy III 2 % finančních prostředků (tj. 12 mil. EUR).

Tabulka 16: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, opatření 33

III. 3. Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III			
		Jihočeský kraj	ČR
III. 3. 1. Vzdělávání a informace			
	Počet zaregistrovaných žádostí	40	181
	Počet schválených žádostí	23	102
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	14533694	66315417
Celkem			
	Počet zaregistrovaných žádostí	40	181
	Počet schválených žádostí	23	102
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	14533694	66315417

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu všech prozatím uplynulých výzev Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů Jihočeský kraj získal pro své žádosti 14.533.694 Kč, které představují necelých 22 % z celkové částky 66.315.417 Kč pro celou Českou republiku.

A. Vzdělávání a informace

Podpora je určena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení, na venkově v rámci aktivit podporovaných v Ose III. Žadatelé mohou být obce, svazky obcí a neziskové organizace s právní subjektivitou. Uživatel bude fyzická nebo právnická osoba se zájmem zahájení nebo rozšíření podnikání nebo působení na venkově v rámci Osy III.

Na podopatření je plánován podíl finančních prostředků v rámci Osy III ve výši 2 %, které představují cca 12 mil. EUR.

Dosud proběhla 3 kola příjmů žádostí:

- 2. kolo (5. – 26.11.2007)
- 5. kolo (7. – 27.10.2008)
- 8. kolo (6 – 26.10.2009)

Další výzvy pro příjem žádostí vyhlášeny nebudou, zbylé prostředky (cca 230 mil. Kč) budou z poloviny přesunuty do podopatření Občanské vybavení a služby a do Osy IV.

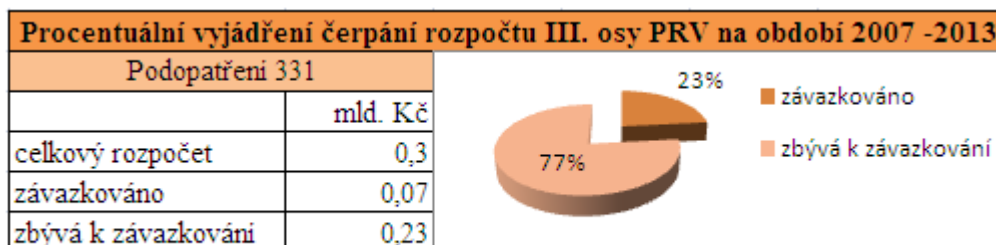
Tabulka 17: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 331

III.3.1 Vzdělávání a informace			
		Jihočeský kraj	ČR
2. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	15	62
	Počet schválených žádostí	10	43
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	7482537	32150611
5. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	10	63
	Počet schválených žádostí	2	20
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	41923	7591673
8. kolo	Počet zaregistrovaných žádostí	15	56
	Počet schválených žádostí	11	39
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	7009234	26573133
Celkem	Počet zaregistrovaných žádostí	40	181
	Počet schválených žádostí	23	102
	Požadovaná částka za schválené žádosti v Kč	14533694	66315417

Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů SZIF (32)

V součtu uplynulých kol získal Jihočeský kraj pro své projekty v rámci tohoto opatření 14.533.694 Kč a v porovnání s celou Českou republikou, která získala 66.315.417 Kč, Jihočeský kraj tvoří 21 %.

Obrázek 11: Čerpání rozpočtu podopatření 331

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového rozpočtu 300 mil. Kč bylo závazkováno 70 mil. Kč, z toho vyplývá, že k závazkování zbývá 77% z celkového rozpočtu pro opatření Vzdělávání a informace. Tyto zbývající prostředky, které představují 230 mil. Kč budou přesunuty do jiného podopatření a do IV. osy.

Shrnutí:

Z analýzy vyplývá, že Jihočeský kraj má 40% úspěšnost schválení projektů za celou Osu III, která je vyšší, než úspěšnost za celou Českou republiku, která činí 38 %.

Dále uvedená analýza ukazuje, že nejvyšší podíl (57%) na celkové požadované částce za schválené žádosti v celé Ose III má Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova. Jihočeský kraj v rámci tohoto opatření získal pro své projekty 18 % z celkové částky, kterou získala celá ČR.

Podopatření „Diverzifikace činností nezemědělské povahy“ obsahuje, za celé Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova, nejvyšší požadované částky za schválené žádosti a také nevyšší podíl schválených žádostí, kdy úspěšnost schválení činí necelých 65 %.

Jihočeský kraj byl úspěšný i v ostatních opatřeních. V Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech získal pro své projekty 814.827.965 Kč, které představují 17 % z celkové částky. V Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje Osa III, Jihočeský kraj získal necelých 22 %, tj. 14.533.694 Kč.

Součet schválených žádostí prozatímních výzev ve všech opatřeních Osy III v celé ČR je 3.238 v hodnotě 10,8 mld. Kč. Jihočeský kraj z tohoto počtu žádostí tvoří necelých 22 %, tj. 703 projektů, které jsou v částce 1,9 mld. Kč.

4. NÁVRHOVÁ ČÁST

Program rozvoje venkova ČR má za cíl podpořit rozvoj venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšit stav životního prostředí a snížit negativní vlivy intenzivního zemědělského hospodaření.

Program dále umožňuje vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost České republiky v základních potravinářských komoditách a rovněž podporuje rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit sounáležitost obyvatel s venkovským prostorem.

V roce 2010 proběhlo střednědobé hodnocení Programu rozvoje venkova, jehož závěry konstatují, že PRV směřuje k naplňování svých cílů ve všech osách a potvrzuje se tak důležitost dotací s ohledem na mírnění negativních dopadů ekonomické krize na zemědělský a potravinářský sektor a venkov jako takový. Vyhlídka na možnost získání finančních prostředků z EAFRD vyvolala zájem venkovských subjektů o inventarizaci vlastních potřeb. Příliv finančních prostředků do venkovských regionů má pozitivní vliv na jejich rozvoj.

Co se týká hodnocení situace Osy III, která má stanovené cíle intervence – Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a podpora Různorodosti venkovské ekonomiky, považuje se za uspokojivou. Přestože některé dopady realizovaných akcí přímo nevedou k naplňování stanovených cílů, lze považovat jejich příspěvek za významný.

Ze střednědobého hodnocení PRV vyplývá, že z hlediska Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech je patrné velmi vysoké čerpání alokovaných částek v opatřeních 321 a 322. Výrazný příspěvek ke zvyšování kvality života dosahují provedené akce zejména v poskytovaných službách. Významná část širokého spektra realizovaných akcí

v rámci 321 je sice zaměřena na akce v oblasti kultury a společenského života, ale spektrum dalších podporovaných akcí je dostatečně široké a vyrovnané. Realizované akce přispívají ke zlepšování vybavenosti a využívání různorodosti poskytovaných služeb na venkově. Vliv intervence na zastavení vylidňování venkova se přímo neprojevuje, je však možné konstatovat růst počtu obyvatel v dotčených oblastech. Příspěvek na zkvalitňování života na venkově v opatření 322 se jeví jako uspokojivý zaměřením realizovaných aktivit především na základní obecní infrastrukturu, která dává předpoklad dalšího rozvoje občanské vybavenosti. Obnovou a zachováním kulturního dědictví venkova v rámci opatření 323 dochází k pozitivním kvalitativním změnám, ze kterých mají přímo užitek obyvatelé dotčených obcí, ale i návštěvníci oblastí, kde proběhla intervence. Nejvýznamnější příspěvek je v obnově nevyužívaných objektů a budov a řešení havarijních stavů objektů kulturního dědictví venkova.

Podle střednědobého hodnocení PRV podpora Různorodosti venkovské ekonomiky u podpořených hospodářských subjektů v opatřeních 311 a 312 se v současném období neprojevila ve zvýšení přidané hodnoty vytvořené nezemědělskou činností. Přes významný propad nezemědělské přidané hodnoty se podpořené podniky s hospodářskou krizí vyrovnávaly lépe než podniky nepodpořené. Pozitivním aspektem realizace opatření je také významný příspěvek intervence k diverzifikaci nezemědělských aktivit. Podíl nezemědělských činností u příjemců má rostoucí tendenci. Plnění indikátorů výsledků Osy III PRV je uvedeno v příloze č. 4.

Z provedeného rozhovoru s představitelem MZe (viz příloha č. 5) vyplývá, že s plněním indikátorů je problém, a to hlavně s menším počtem vytvořených pracovních míst, která jsou považována za jeden ze základních předpokladů pro uchování atraktivity venkovského prostoru. Je to hlavně tím, že podporované investice nejsou prioritně zacíleny na komplexní vytváření a zachování trvale udržitelných pracovních příležitostí. Dopady realizovaných aktivit v podporovaných opatřeních vedoucí k rozvoji vnitřního potenciálu venkova podporou místního rozvoje podnikatelských aktivit a zvýšení zaměstnanosti venkovského obyvatelstva je v reálném dopadu intervence nižší, než se předpokládalo. A právě tento fakt se projevil nižším reálným efektem intervence

na tvorbu pracovních míst. Z toho vyplývá, že původní předpokládané cílové hodnoty příspěvku intervencí k tvorbě nových pracovních míst nelze při zachování současného trendu dosáhnout.

Dalším problémem je neplněním indikátoru s HDP. Je to proto, že diverzifikace nezemědělské činnosti přímo nevede k zajištění vyšší příjmové úrovně obyvatel venkova rozvojem podporovaných diverzifikací jejich aktivit na venkově. Podpořené podniky na hrubé přidané hodnotě zaznamenaly propad. Tento jev je přesto ovlivněn dopady hospodářské krize. Vlivem hospodářské krize chybí podnikům finanční prostředky, které jsou potřeba na spolufinancování záměrů. Takže města, která by za normálních okolností mohla žadateli na spolufinancování prostředky poskytnout, tyto prostředky nemají. Banky jsou v půjčování opatrné, a tudíž je pro žadatele problém najít prostředky na spolufinancování záměrů. Od záměrů ustupují nebo si vůbec nepodávají žádosti.

Dále MZe vnímá jako problém převis žádostí. Program rozvoje venkova ČR zaznamenává se strany žadatelů obrovský zájem. Je mnoho žadatelů, kteří projekt podají, ale jen malá část opravdu příspěvek dostane. Jihočeský kraj tento problém také vnímá, ale stále je na tom v některých opatřeních lépe než ostatní kraje. Jak z předešlé analýzy vyplývá, Jihočeský kraj má 40% úspěšnost schválení projektů za celou Osu III.

V regionech, kde je odpovídající lidský a sociální kapitál byly podpory z PRV čerpány v dostatečné míře. V některých regionech, kde je podnikatelská aktivita a nezaměstnanost nižší bylo žádostí méně, než by bylo vzhledem k reálným potřebám regionu žádoucí. Toto lze vysvětlit nedostatky v lidském kapitálu, neochotou k riziku, nedostatkem víry v podnikatelské příležitosti. Odpovídající nástroje PRV nebyly zavedeny takovým způsobem, aby bylo možné na tuto situaci odpovídajícím způsobem odpovědět (např. ukázkami úspěšných příkladů z okolí, odpovídající poradenství).

Celé opatření 32 – Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech – by autorka ponechala i do dalšího programovacího období, ale měla by se vylepšit informovanost potenciálních žadatelů, kteří nemají dostatečné informace o vyhodnocování opatření a očekávali v harmonogramu vyhlášení všech opatření (např. v opatření 321 – výzva ve 14. kole, kde byly bez objasnění vyhlášovány pouze některé záměry).

V opatření 31 – Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova - je velmi vhodná jasně vymezená a zacílená podpora služeb pro mikropodniky a služeb vedoucích k diverzifikaci zemědělských subjektů. Významný je prvek přímé podpory investic do venkovských oblastí soustředěné do malých obcí do 500 obyvatel a specifických zaměření investic do venkovského cestovního ruchu a zachování kulturního dědictví venkova. V tomto opatření hlavní část projektů směřovala na bioplynové stanice, jejichž výstavba je finanční neobyčejně náročná investice. Toto i další záměry v opatření sice dílčím způsobem podpoří podnikání na venkově, ale na vlastní kvalitu života na venkově mají slabý vliv. Přesto si autorka myslí, že toto opatření by nemělo chybět v dalším programovacím období.

Při návrhu opatření a koordinaci jejich cílení do venkova se v Ose III nepodařil v některých případech uspokojivě pokrýt celý venkovský prostor. Vyloučení obcí 500-2000 obyvatel z možnosti žádat o dotace v Ose III. Tyto obce byly zároveň prakticky vyloučeny i z dotací ERDF – ROP (regionální operační program) – formálně šlo o způsobilé žadatele, prakticky však byly podporovány především projekty velkých měst, regionálních center.

Současné období nahradí programovací období 2014-2020, kde v rámci cílů pro budoucí Společnou zemědělskou politiku po roce 2013, definovaných Evropskou komisí, se budou prosazovat priority České republiky tak, aby byla maximálně posílena konkurenceschopnost a životní úroveň v ČR při současném zachování parametrů udržitelného rozvoje.

Zásadní změnou v novém programovacím období je zařazení PRV do konceptu tzv. Společného strategického rámce (SSR), v rámci kterého by měly být komplementárně spolu s ostatními fondy naplňovány cíle a priority strategie Evropa 2020.

Strategie Evropa 2020 předkládá tři vzájemně se posilující priority:

- Inteligentní růst: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích.
- Udržitelný růst: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
- Růst podporující začlenění: podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

Evropská unie potřebuje vymezit úroveň, které by chtěla dosáhnout do roku 2020.

Za tímto účelem Komise navrhuje následující hlavní cíle EU:

- 75 % obyvatelstva ve věku do 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno,
- 3 % HDP Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje,
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“ (včetně zvýšení na 30 %, pokud budou podmínky příznivé),
- podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání,
- počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Tyto cíle jsou ve vzájemném vztahu a jsou prvořadě k dosažení celkového úspěchu. Komise navrhuje převést cíle EU do podoby vnitrostátních cílů a směrů, a tím zaručit, že každý členský stát strategii Evropa 2020 přizpůsobí své konkrétní situaci. Bude rozhodující, jak se podaří sladit tyto politiky s politikou PRV. Do dubna 2012 nebyl pokrok v přípravě ostatních politik takový, aby bylo možné je vzájemně integrovat, doplňovat a přinášet synergické efekty (a přesně definovat dílčí cíle).

V období 2014-2020 se očekává snížení finančních prostředků, které budou směřovat do II. pilíře Společné zemědělské politiky – tedy na rozvoj venkova. Rozpočet pro

jednotlivé členské státy bude vycházet nejen z objektivních kritérií (statistických dat, která popisují význam zemědělství a venkovských území v členských státech), ale i z dosavadních výsledků. Příznivost kritérií je pro ČR velmi nízká, to znamená, že váha dosavadních výsledků bude pro ČR zásadní.

V současné době probíhají podrobné analýzy potřeb jak zemědělství a souvisejících sektorů, tak potřeb malých venkovských obcí, aby byla vybrána taková opatření k řešení, která přinášejí největší efekt.

ZÁVĚR

Cílem politiky rozvoje venkova Evropské unie je zamezení vysídlování venkovských oblastí, boj proti chudobě, zlepšení životních a pracovních podmínek venkovských obyvatel, podpora zaměstnanosti a rovných příležitostí, ochrana životního prostředí a zvýšení blahobytu.

Pro čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu (EAFRD) je pro období 2007-2013 základním dokumentem Program rozvoje venkova České republiky. Diplomová práce byla zaměřena na využití Programu rozvoje venkova, detailně Osy III, na rozvoj venkovského prostoru v Jihočeském kraji a současně byla provedena komparace situace v Jihočeském kraji s celorepublikovým vývojem v této oblasti.

Analýzou bylo zjištěno, že Jihočeský kraj má 40% úspěšnost schválení projektů za celou Osu III, která je vyšší, než úspěšnost za celou Českou republiku, která činí 38 %.

Dále bylo zjištěno, že Jihočeský kraj získal v Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova 18 % z celkové částky pro celou Českou republiku, v Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech získal pro projekty 17 % z celkové částky a v Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje Osa III, Jihočeský kraj získal necelých 22 %. Jihočeský kraj má za celou Osu III 703 schválených projektů v částce 1,9 mld. Kč. Celá Česká republika získala pro svých 3.238 projektů 10,8 mld. Kč.

Dotace z Evropské unie jsou jednou z možností, jak využít velký potenciál jihočeského venkova. Rozvoj obcí s pomocí dotační politiky je velmi přínosný. Přínosy PRV potvrdili i řízené rozhovory s představiteli institucí zabývajících se rozvojem venkova a zemědělstvím. Velmi vhodná je jasně vymezená a zacílená podpora služeb pro mikropodniky a služeb vedoucích k diverzifikaci zemědělských subjektů. Zároveň upozornily i na eventuální problémy – převis žádostí, neplnění indikátorů (hlavně počet

pracovních míst, HDP), finanční důvody žadatele a nedostatečná informovanost žadatelů o vyhodnocování opatření.

V roce 2010 proběhlo střednědobé hodnocení PRV a zjistilo se, že Program rozvoje venkova směřuje k naplňování svých cílů ve všech osách a potvrzuje se tak důležitost dotací.

Současné období je ve znamení dokončování úkolů z programovacího období EU pro léta 2007 – 2013. Dá se tedy předpokládat, že objem alokovaných finančních prostředků zdaleka nepokryje finanční požadavky a potřeby žadatelů.

SUMMARY

The aim of rural development policy of European Union is to prevent displacement of rural regions, fight against poverty, and improve living and working conditions of rural population, to support employment and equal opportunities, environmental protection and to increase prosperity.

Rural Development Program of Czech Republic is the basic document for drawing of funds from European Agricultural Fund (EAFRD) in period 2007-2013. This thesis was focused on using of Rural Development Program, in detail Axis III, on development of rural areas in South Bohemian region and concurrently, the comparison of situation in South Bohemian region with nationwide development was realized.

The analysis revealed that South Bohemian region has 40% success of project approval for the whole Axis III which is higher than success for the whole Czech Republic, which is 38%.

Further it was found that South Bohemian region obtained 18% of the total amount for Czech Republic in Measures for the Diversification of the Rural Economy, 17% of the total amount for projects in Measures for Improvement of Quality of Life in Rural Areas and in Measures for Education and Informing of Economic Subjects operating in areas covered by Axis III, the South Bohemian region obtained almost 22%. The South Bohemian region has, for the entire Axis III, 703 approved projects in the amount of 1, 9 billions CZK. The whole Czech Republic obtained 10, 8 billions CZK for its 3.238 projects.

Subsidies from the European Union are one of the options how to use the great potential of South Rural. Village development with help of the subsidy policy is very beneficial. Benefits of Rural Development Program were also confirmed by representatives of institutions dealing with rural development and agriculture during guided interviews.

Very convenient is clearly defined and targeted support of services for micro-enterprises and of services leading to the diversification of agricultural subjects. Concurrently they pointed out the possible problems – such as excess of applications, failure of the indicators (mainly number of job opportunities, GDP), financial reasons of the applicants, lack of knowledge of the applicants regarding evaluation of measures.

In year 2010 a mid-term evaluation of Rural Development Program took place and it was found that RDP aims to fulfil their targets in all axes, which confirms the importance of subsidies.

Current period is marked by completion of tasks from the programming period of European Union for 2007-2013. Therefore it can be assumed that the volume of allocated funds will not be able to cover financial requirements and needs of the applicants.

PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

1. BINEK, J., TOUŠEK, V., GALVASOVÁ, I., VĚŽNÍK, A., KUNC, J., SEIDENGLANZ, D., HALÁSEK, D., ŘEHÁK, S.: *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007, 140 s., ISBN 80-251-19-5
2. BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Strukturální politika Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, 188 s. ISBN 978-807-4001-116.
3. FALTOVÁ LEITMANOVÁ, I.: *Ekonomický rozvoj Jihočeského kraje: studie COST OC A17 001*. Vyd. 1. V Praze: České vysoké učení technické, Fakulta stavební, 2004, 66 s. ISBN 80-010-3179-9.
4. HRABÁNKOVÁ, M.: *The economic conditions for the utilisation of the land fund in the Czech Republic after its accession to the European Union*. Agricultural economics, 2005, ISSN 0139-570X.
5. HRABÁNKOVÁ, M., BOHÁČKOVÁ, I., SVATOŠOVÁ, L., ŘEHOŘ, P.: *Rozvoj lidských zdrojů ve venkovském prostoru České republiky*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007, 192 s. ISBN 80-86284-66-2.
6. HRABÁNKOVÁ, M., ROLÍNEK, L., FALTOVÁ LEITMANOVÁ, I.: *Metodika konstrukce ekonomických indikátorů pro hodnocení ex-ante Programu rozvoje venkova*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2009. 11 s. ISBN 978-80-7394-194-9.
7. HRABÁNKOVÁ, M., SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I.: *Vybrané diagnostické metody pro sledování regionálního rozvoje*, České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2006, 95 s. ISBN 80-7040-835-9.
8. HRABÁNKOVÁ, M., SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I.: *Monitoring of regional development dynamics with use of process analysis*, Agricultural economics, 2005, ISSN 0139-570X
9. , P.: *Jihoc* . 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2003, 158 s. ISBN 80-701-1734-6.
10. PECHAROVÁ, E., HRABÁNKOVÁ, M.: *A Concept for Reconstructing the Postmining Region under the Lisbon Strategy*, Ekológia (Bratislava), ročník 25, číslo 3, ISSN 1335-342X.

11. PĚLUCHA, M.: *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU*. Vyd. 1. Praha: IREAS, 2006, 162 s. ISBN 80-866-8442-3.

12. *Postavení venkova v Jihočeském kraji*. České Budějovice: Český statistický úřad, 2009, 181 s. Souborné informace. ISBN 978-802-5019-351.

13. RENÖCKL, H., MACHULA T.: *Region budoucnosti Jižní Čechy - střední Evropa: dimenze lidsky důstojného regionálního rozvoje : příspěvky z mezinárodního kongresu 26.-28. dubna 2002 na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích*. Vyd. 1. České Budějovice: Teologická fakulta Jihočeské univerzity, 2004, 309 s. ISBN 80-70-40-665-8.

14. STRÍBRNÁ, M.: *Venkovská turistika a agroturistika*. Vyd. 1. Praha. Profipress, 2005, 65 s. ISBN 80-86726-14-2.

15. SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2005. ISBN 80-7040-749-2.

16. TICHÁ, I., HRON, J.: *Strategické řízení*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2002, 240 s. ISBN 80-213-0922-9.

Seznam internetových zdrojů:

17. BINEK, Jan a Hana SVOBODOVÁ. *Rozvoj venkova a rozvoj regionů: Společná zemědělská politika a regionální politika na jednom hřišti* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: <http://www.garep.cz/publikace/clanek-7.pdf>

18. CBCS s. r. o. *Dotační politika v zemědělství* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: http://www.csbs.cz/_data//file/zemedelstvi1.pdf

19. Český statistický úřad. *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xc/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje

20. Český statistický úřad. *Postavení Jihočeského kraje v České republice ve vybraných ukazatelích* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xc/redakce.nsf/i/postaveni_jihoceskeho_kraje_v_ceske_republice_ve_vybravybr_ukazatelich

21. Český statistický úřad. *Vymezení venkova* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/3B00434B62/\\$File/64136109a11.pdf](http://www.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/3B00434B62/$File/64136109a11.pdf)

22. EAGRI: Ministerstvo zemědělství. *Program rozvoje venkova 2007–2013* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/>
23. EAGRI: Ministerstvo zemědělství. *Zpráva o střednědobém hodnocení* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/109376/Zaverecna_zprava_EK_151210.pdf
24. Evropská komise: Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova. *Společná zemědělská politika* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap_cs.pdf
25. FAJMON, Hynek. *Současnost a budoucnost českého zemědělství v EU* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: <http://www.fajmon.eu/docs/dokumenty/Soucasnost%20a%20budoucnost%20ceskeho%20zemedelstvi%20v%20EU.pdf>
26. GAREP spol. s r. o. *Význam rozvojových strategií venkovských mikroregionů* [online]. [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://www.garep.cz/publikace/clanek-5.pdf>
27. Google obrázky. *Loga* [online]. [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://www.google.com>
28. Hlas Mas: Zpravodaj Místní akční skupiny LAG Strakonicko, o. s. *PRV* [online]. 2010 [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: <http://www.strakonicko.net/mas/user/hlas/HLAS%20MAS%20podzim.pdf>
29. *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013*. [online] Praha: MZe ČR, 2008. 325 s. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: http://www.szif.cz/irj/portal/anonymou/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdo_kumenty_ke_stazeni%2Feafrd%2F1180428724933.pdf
30. Strukturální fondy. *NUTS* [online]. [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/N/NUTS>
31. SZIF: Státní zemědělský intervenční fond. *Osa III* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymou/eafrd/osa3>
32. SZIF: Státní zemědělský intervenční fond. *Zpráva programy rozvoje venkova* [online]. [cit. 2012-01-26]. Dostupné z: http://www.szif.cz/irj/portal/anonymou/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Ftis%2Fzpravy_o_trhu%2F10%2F1327649995924.pdf

SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Priority, cíle a opatření Osy I.....	22
Tabulka 2: Priority, cíle a opatření Osy II.....	24
Tabulka 3: Priority, cíle a opatření Osy III.....	26
Tabulka 4: Priority, cíle a opatření Osy IV.....	28
Tabulka 5: STEP analýza ČR se zaměřením na vývoj venkovských oblastí.....	32
Tabulka 6: Přehled proplacených projektových opatření PRV ČR 2007-2013.....	39
Tabulka 7: Proplacené žádosti v jednotlivých letech Osa III.....	39
Tabulka 8: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, Osa III.....	40
Tabulka 9: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, opatření 31.....	42
Tabulka 10: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 311.....	44
Tabulka 11: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 312.....	47
Tabulka 12: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 313.....	49
Tabulka 13: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, opatření 32.....	51
Tabulka 14: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 3211, 3212.....	52
Tabulka 15: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 322.....	54
Tabulka 16: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, opatření 33.....	56
Tabulka 17: Porovnání Jihočeského kraje a ČR, podopatření 331.....	58

Seznam obrázků

Obrázek 1: Segmenty vnějšího prostředí.....	4
Obrázek 2: Rovnováha mezi pilíři SZP EU.....	10
Obrázek 3: Hierarchie programování politiky rozvoje venkova v období 2007-2013	14
Obrázek 4: Osy Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013.....	30
Obrázek 5: Čerpání rozpočtu III. osy PRV na období 2007-2013.....	40
Obrázek 6: Čerpání rozpočtu podopatření 311.....	44
Obrázek 7: Čerpání rozpočtu podopatření 312.....	47
Obrázek 8: Čerpání rozpočtu podopatření 313.....	50
Obrázek 9: Čerpání rozpočtu podopatření 3211, 3212.....	53
Obrázek 10: Čerpání rozpočtu podopatření 322.....	55
Obrázek 11: Čerpání rozpočtu podopatření 331.....	58

SEZNAM PŘÍLOH A PŘÍLOHY

Příloha 1: Úrovně NUTS

Příloha 2: Opatření osy I, II, III

Příloha 3: PRV – logo

Příloha 4: Plnění indikátorů výsledků, r. 2010

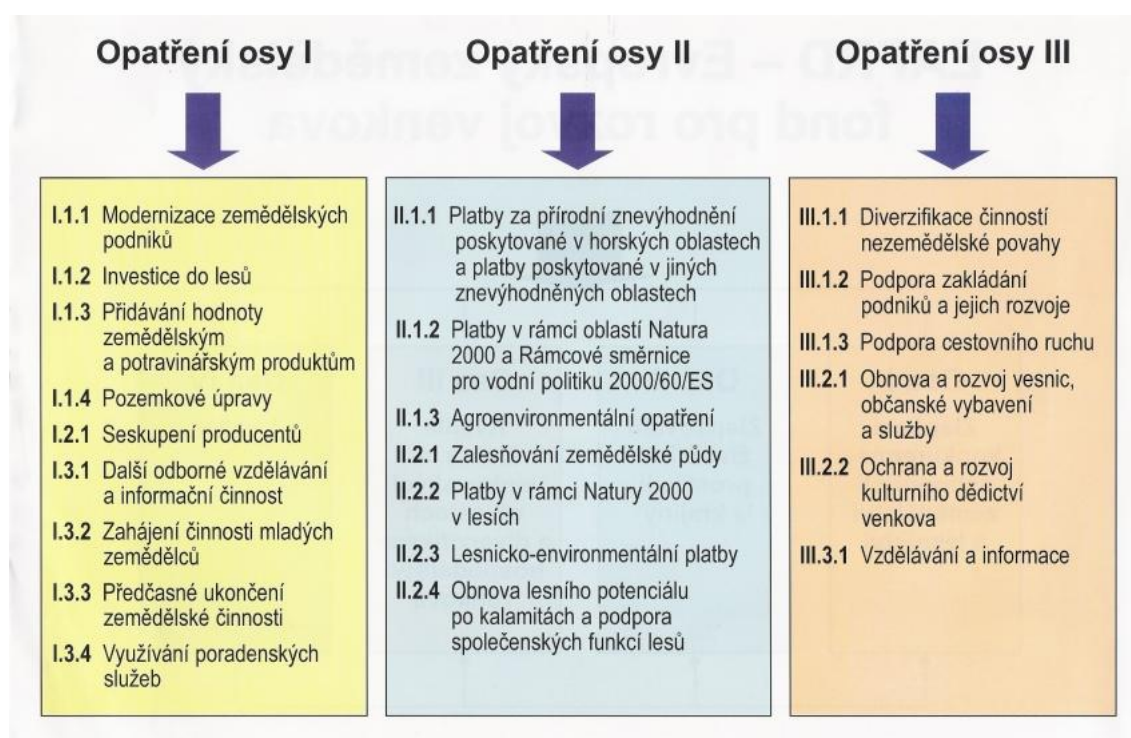
Příloha 5: Rozhovor s představiteli SZIF, MZe a Jihočeského kraje

Příloha 1: Úrovně NUTS – klasifikace územních statistických jednotek

NUTS 0	Česká republika
NUTS I	Česká republika
NUTS II	regiony soudržnosti
NUTS III	kraje
NUTS IV (LAU 1)	okresy
NUTS V (LAU 2)	obce

Zdroj: Strukturální fondy (30)

Příloha 2: PRV – Opatření osy I, II, III

Zdroj: MZe (22)

Příloha 3: PRV – logo

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Zdroj: Obrázky google (27)

Příloha 4: Plnění indikátorů výsledků, r. 2010

Plnění indikátorů výsledků, r. 2010		
Cíl Osa III	Indikátor výsledku	Plnění / Komentář
Různorodost venkovské ekonomiky	Zvýšení přidané hodnoty vytvořené nezemědělskou činností/ 4,3 mil. EUR za období 2007-2013	- 35 877,37 tis. EUR - sledovaný indikátor je v záporné hodnotě v důsledku vlivu ekonomické recese, s pravděpodobným vývojovým růstem. <i>Plánovaná hodnota nebude naplněna.</i>
	Celkový hrubý počet nově vytvořených pracovních míst/odhad 30 000 za období 2007-2013	Celkem bylo v rámci Osy III vytvořeno 319 pracovních míst, z toho 111 v zemědělském sektoru, 208 v nezemědělském. Do tvorby nových pracovních míst se projevila i další realizovaná opatření - 321 vytvořilo 59 nových pracovních míst. <i>Stanovený indikátor nebude naplněn.</i>
	Nárůst počtu turistů ve venkovských oblastech/ 300 000 osob za období 2007-2013	4 940 návštěvníků, 7 894 přenocování. <i>Indikátor pravděpodobně nedosáhne plánované hodnoty.</i>
Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech	Počet osob využívajících zkvalitněné služby/ 350 000 osob za období 2007-2013 Rozšíření zavedení internetu do venkovských oblastí/ zvýšený počet osob s přístupem k internetu o 70 000 osob za období 2007-2013	Populace venkovských oblastí, která má prospěch ze zlepšených služeb činí 559 517 osob. <i>Indikátor je naplněn s předpokládanou další dynamickou růstovou tendencí.</i> Plnění indikátoru zvýšeného přístupu osob na internet činí 11 522 osob. <i>Plánovaná cílová hodnota nebude naplněna.</i>
	Přírůstek obyvatelstva napojeného na veřejnou kanalizaci s ČOV/ o 50 p. b. za období 2007-2013	Tento údaj není v rámci IS SZIF sledován. V důsledku realizovaných aktivit došlo k nárůstu kapacity u 27 641 dotčených osob.
	Úspěšnost školení v nezemědělských oborech/počet účastníků, kteří úspěšně ukončili vzdělávání 7000 za období 2007-2013	Celkem bylo úspěšně proškoleny 10 371 osob. <i>Výsledkový indikátor je již naplněn.</i> Celkem mělo užitek ze vzdělávání 5 589 mužů a 4 782 žen.

Zdroj: Průběžné hodnocení programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 (23)

Příloha 5: Rozhovor s představiteli SZIF, MZe a Jihočeského kraje

ROZHOVOR S PŘEDSTAVITELI			
Otázka	Odpověď' představitele		
	SZIF	MZe	Jihočeský kraj
Aktuální pozitivní dopady Osy III PRV na rozvoj venkova	Rozvoj venkovských oblastí, cestovního ruchu, agroturistiky.	Pozitivní dopady jsou napříč celou sférou rozvoje venkova.	Nejen rozvoj venkovských oblastí, ale také zvýšení povědomí lidí o těchto oblastech.
Eventuální problémy, které se týkají Osy III	Při podávání žádosti žadatel nedoloží přílohy nebo žadatel odstoupí před podpisem dohody z finančních důvodů (např. nedostane úvěr).	Největší problém je s převisem žádostí, je jich podáno více, než je možné uspokojit. Další problémy jsou s neplněním indikátorů, např. HDP, vytvořená pracovní místa.	Pro nás zatím největším problémem je, že počet podaných žádostí je mnohem vyšší, než počet žádostí schválených. Ale oproti jiným krajům je na tom Jihočeský kraj ještě dobře.
Představa o vývoji PRV v dalším programovacím období 2014-2020	Žádný oficiální dokument zatím nemáme, o všem se teprve jedná. Ale víme, že pro období 2014-2020 se dá předpokládat nižší částka finančního rozpočtu.	MZe se musí zaměřit na největší problémy a ty řešit opatřením. Právě teď probíhají podrobné analýzy potřeb jak zemědělství a souvisejících sektorů, tak potřeb malých venkovských obcí, aby byla vybrána taková opatření k řešení potřeb, která přinášejí největší efekt.	Budeme se nadále snažit získat co nejvíce prostředků z EU, i když již víme, že jich nebude tolik, jako ve stávajícím programovacím období. A samozřejmě budeme i nadále pomáhat a radit žadatelům, kteří budou chtít projekt podat.

Zdroj: Vlastní zpracování, dle rozhovorů s představiteli